NALEŻYTOSC POCZTOWA OPŁACONA RYCZAŁTEM WYDANIE II. I.
Rok IX. Kraków, środa 29 grudnia 1926 Nr. 289

NOWY DZIENNIK

Ad... administracji: Kraków, Orzeszkowej 7. ... - Konto czekowe P. K. O. w Krakowie 460.630. ... Spółki Wydawniczej „NOWY DZIENNIK"
...katy należy nadsyłać **wprost** do Administracji. ...aty przesłane redakcji **nie będą** uwzględnione. ...akcja nie zwraca. Za inseraty redakcja nie odpowiada. ...aczelny przyjmuje **od 12 do 1** w południe.

Cena numeru **20** groszy

Prenumerata: w Krakowie i prowincji mies. Zł. 4·40, kwrt. Zł. 13·60
w Krakowie z odnoszeniem do domu „ „ 4·60, „ „ 13·80
Na prowincji: z przesyłką pocztową „ „ 5·00, „ „ 15·00
Zagranicą: z przesyłką pocztową „ „ 8·25, „ „ 25·00

Ogłoszenia: Drobne ogłoszenia za słowo Zł. 0·15, wiersz. milimetr 1-szp. Zł. 0·20, nadesłane Zł. 0·60, wiersz milimetr. 1-szp. w tekście Zł. 0·85, wiersz milimetr. 1-szp. na 1-szej stronie Zł. 1·—, gratulacye Zł. 10. Inseraty zamiejscowe o 50%, zagraniczne 100% droższa

Na fali dnia

Kraków, 28 grudnia.

(b) Odroczenie terminu budowy portu w Hajfie na dwa lata — o czem donosimy na innem miejscu dzisiejszego numeru — wywołać musi uczucie zawodu i goryczy. O porcie w Hajfie mówiło się od lat w Palestynie i obozie sjonistycznym, łącząc z projektem tym daleko idące nadzieje. Zwłaszcza w obecnym okresie bezrobocia miały roboty portowe być jednym ze środków jego usunięcia lub przynajmniej złagodzenia. Nagle przychodzi wiadomość o otwarciu portu Fuad nad kanałem suezkim, a dzisiaj znowu wiadomość o odroczeniu budowy portu w Hajfie. Zachodzi obawa, że Fuad może stać się konkurencją dla Palestyny, choć rząd palestyński ma podobno już teraz przystąpić do robót około pogłębienia portu jaffejskiego.

Sjonizm potrafi przezwyciężyć i to niepowodzenie. Nie od dzisiaj zdajemy sobie z tego sprawę, iż rząd angielski prowadzi w Palestynie swoją, a nie naszą politykę. Tem bardziej musimy tedy obstawać wobec rządu mandatowego przy treści mandatu, który zobowiązuje rząd angielski do **aktywnej pomocy** w wybudowie żydowskiej siedziby narodowej w Palestynie, i tem bardziej musimy wytężyć **własne siły — jako jedyny, niezawodny rezerwoar naszej pracy odrodzeniowej.**

* * *

W wigilję świąt udzielił marszałek Piłsudski redaktorowi „Głosu Prawdy" wywiadu o przewrocie kowieńskim — ze wszech miar rozsądnego i uspakajającego. Szef rządu rozwiał wszelkie plotki, jakie pewna część prasy zagranicznej rozsiewała o Polsce w związku z rewolucją na Litwie. Nietylko mowy nie było o żadnych zamiarach agresywnych ze strony polskiej, ale marsz. Piłsudski nie pozwolił nawet na żadne kroki, celem wzmocnienia sił na naszej granicy z Litwą. Zapytany, czy na Litwie nastąpiła już stabilizacja stanu rzeczy, wytworzonego przez przewrót odpowiedział marsz. Piłsudski, iż obecna sytuacja na Litwie wygląda jak prowizorjum, ale nieraz prowizorja są najbardziej trwałemi urządzeniami... Narazie nie widzi szef rządu powodu do obaw zakłócenia pokoju w Polsce „przez niespokojnego sąsiada, który z taką łatwością wymawiał słowo „wojna", a z taką trudnością wykrztusza słowa „pokój".

Szczerze wdzięczni jesteśmy marsz. Piłsudskiemu za słowa te, pełne szczerej chęci pokojowej.

* *

Szowiniści francuscy i niemieccy mieli święta zepsute... Afera w Germersheim, zakończona procesem w Landau, zdawała się grozić dziełu wszczętemu w Locarno, Thoiry i Genewie. Nawiązane z trudem porozumienie francusko-niemieckie wydawało się na chwilę postawione pod znakiem zapytania.

Sama sprawa jest naszym Czytelnikom znana. W małej mieścinie Palatynatu reńskiego, liczącej 3.000 mieszkańców a 2.000 (!) żołnierzy francuskiej armji okupacyjnej, wracał do domu późną nocą w ubraniu cywilnem porucznik francuski Pierre Rouzier. Po drodze spotkał sześciu robotników niemieckich. Kto kogo zaczepił, pozostanie prawdopodobnie na zawsze tajemnicą. Oficer twierdzi, że został „sprowokowany" przez „cywilów", „cywile" twierdzą, że zostali zaczepieni przez oficera. Efekt tego nocnego spotkania był w każdym razie nader smutny, gdyż Rouzier jednego z robotników zastrzelił a dwóch ciężko zranił. W Landau odbył się proces przed wojskowym sądem francuskim. Prokurator — Francuz — zawnioskował rok więzienia dla Rouziera. Ale sąd wojskowy w całości Rouziera uwolnił, a Niemców — nawet ciężko rannego kalekę — skazał na więzienie od 6 miesięcy do 2 lat. Powstała, rozumie się, szalona burza w całych Niemczech, które wyrok w Landau uważały za policzek wymierzony im przez Francję, której dłoń dopieroco ściskali. I oto okazało się, że podobnie, jak są dwa obozy Niemiec, tak samo są i dwie Francje. Francja prawicowa, militarystyczna, i Francja demokratyczna, pacyfistyczna. Francja krzykaczy szowinistycznych i Francja Brianda, Herriota, Bluma.

Francja Rouziera wydała wyrok w Landau, a Francja Brianda skazanych Niemców ułaskawiła.

W przeddzień świąt prezydent Doumergue podpisał akt ułaskawienia, a incydent, który przelotnie groził dziełu Thoiry i Genewy, został ku zadowoleniu obu stron zlikwidowany.

Sprawa procesu w Landau ma jednak i swoją poważną stronę polityczną, którą w tem miejscu możemy tylko w paru słowach poruszyć. Oto

Dziś w numerze:

Niemcy, wskazując na pożałowania godne skutki okupacji (armja francuska na terenie niemieckim w okresie... pokoju), żądają zniesienia okupacji Nadrenji już obecnie, a więc przed upływem terminu przewidzianego traktatem wersalskim (r. 1935). Żądanie to byłoby objektywnie — osiem lat po zakończeniu wojny, wobec członka Rady Ligi Narodów — z pewnością uzasadnione, gdyby... gdyby Niemcy wypełniły inne postanowienia Traktatu wersalskiego, a mianowicie postanowienia o **rozbrojeniu.** O tem milczą Niemcy, gdy żądają zniesienia okupacji Nadrenji. Ale Europa nad tą kwestją — rozbrojenia Niemiec — do porządku przejść nie może. Wszystkie ustępstwa dla Niemiec rozbrojonych, owiany ch wolą pokoju i szanujących traktaty pokojowe — żadne ustępstwa dla Niemiec zbrojących się skrycie i marzących o „odwecie"!

Likwidacja słabych finansowo banków

Telefonem od naszego korespondenta.

Warszawa, 27 12 (Sin) Z dniem 1 stycznia nastąpi, jak już donieśliśmy, likwidacja banków, posiadających kapitału zakładowego mniej niż 1 miljon złotych. Banków takich jest w Polsce około 30. Likwidacja banków finansowo słabych postępuje naprzód. Według statystyki w roku 1923 operowało na terenie państwa polskiego 116 banków, obecnie jest ich tylko 80.

Nowe zbrojenia morskie w St. Zjedn.

Westchester (Pensylwanja) 27 12. PAT. Przewodniczący komisji marynarki izby reprezentantów Buttler oświadczył, że Stany Zjednoczone muszą obecnie wybudować nową flotę ze względu na to, że co do siły marynarki stoją Stany Zjednoczone na trzeciem miejscu. Koszta tej budowy wynosić mają 200 miljonów dolarów.

Sowiety zamawiają łodzie podwodne

Moskwa, 27 12 (AW) Na żądanie komisarjatu ludowego wojny przedstawicielstwa sowieckie zagranicą dokonają większych zamówień łodzi podwodnych różnych typów dla floty czerwonej.

Pogłoski o podwyżce ceny węgla

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa, 27 12 (Sin.) Dziś rozeszły się pogłoski o możliwości podniesienia cen węgla w związku z toczącemi się obecnie rokowaniami pomiędzy przemysłowcami a robotnikami o podwyżkę płac. Podwyżka miałaby wynosić 8 do 10 procent.

* * *

Warszawa, (AW) W związku z pogłoskami o zamiarze jakoby podwyższenia ceny węgla należy zaznaczyć, że dotąd kopalnie węgla nie sygnalizowały swym odbiorcom żadnej podwyżki węgla, pogłoski te należy zatem uważać za bezpodstawne. Zaprawodzenie zmiany cennika musi być zgłoszone na 10 dni przed podwyżką.

Protest rządu niemieckiego przeciwko wydaleniu redaktora niem. z Kłajpedy

Warszawa. (AW) Donoszą tu z Berlina, że rząd niemiecki założył ostry protest przeciw niewyjaśnionemu przez rząd litewski wydaleniu jednego z redaktorów niemieckich i innych obywateli niemieckich z Kłajpedy. Świadczy to o zaostrzeniu się stosunku niemiecko-litewskiego. Cała prasa niemiecka omawiając zaszłe fakta podkreśli sprzeczności, jakie wynikły pomiędzy życzliwemi dla Niemiec oświadczeniami Waldemarasa a praktyką polityczną Kowieńszczyzny.

—o§o—

Aresztowania komunistów w Bułgarji

Paryż, (AW) Jak Chicago Tribune donosi z Zofji wykryto w Bułgarji nowy spisek komunistyczny. Kilkaset osób aresztowano.

—o§o—

Benesz następcą Drummonda?

Genewa, (AW) Jak słychać generalny sekretarz Ligi Narodów sir Drummond ma ustąpić. Na miejsce generalnego sekretarza Ligi Narodów następcą ma zostać dr Benesz.

Nowe przepisy o opłatach stemplowych

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa. 27. 12. Sin. W myśl rozporządzenia ministerstwa skarbu o przepisach wykonawczych do ustawy z dnia 1,.7. 1926 o opłatach stemplowych, urzędowe blankiety wekslowe, będące w obiegu, mogą być używane aż do dalszego zarządzenia.

W związku z powyższem ministerstwo skarbu komunikuje, że do blankietów wspomnianych należą również blankiety 20 i 30-groszowe, z tem zastrzeżeniem, że zgodnie z art. 122 cytowanej ustawy blankiety 20-groszowe służyć będą z dniem 1 stycznia 1927 do wystawienia weksli na sumę nieprzekraczającą 50 Złotych . (dotychczas 60 Zł), blankiety 30-groszowe od daty powyższej służyć będą do wystawienia weksli ponad 50 do 100 Zł (dotychczas do 90 Złotych).

Opłata stemplowa za podanie 3 zł.

Warszawa. 27. 12. Sin. Z dniem 1 stycznia 1927 roku wchodzi w życie nowa ustawa stemplowa, która przynosi pewne zmiany w opłatach stemplowych od podań. Mianowicie opłata od podania, bez względu na ilość arkuszy, wynosić będzie 3 Złote, załączniki zaś podlegają opłacie 50 groszy.

Interwencja inwalidów w sprawie rewizji koncesyj

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa, 27 12 (Sin) Pan wiceminister skarbu Góra przyjął delegację inwalidów wojennych, którzy interwenjowali w sprawie rewizji koncesyj monopolowych. Jak wiadomo, inwalidzi protestują przeciwko odroczeniu wykonania rozporządzenia na półtora roku. Pan wiceminister Góra oświadczył inwalidom, że rozesłano już izbom skarbowym zarządzenia o zawiadomieniu związków inwalidów wojennych o wolnych koncesjach monopolowych.

Kronika telegraficzna

Warszawa. (AW) Donoszą tu z Berlina, że 15 lutego przyszłego roku odbędzie się w Karlsruhe Międzynarodowy Kongres demokratyczny.

Warszawa, 27 12 PAT. W dniu dzisiejszym z powodu śmierci cesarza japońskiego złożyli kondolencje na ręce posła japońskiego w Warszawie imieniem prezydenta Rzeczypospolitej adjutant generalny p. Prezydenta Rzeczypospolitej pulk. Zahorski, imieniem p. Marszałka Piłsudskiego szef gabinetu Ministerstwa spraw wojskowych podpułk. Beck, imieniem M. S. Z. szef protokołu dyplomatycznego M. S. Z. Przeździecki.

Warszawa. 27. 12. Sin. W związku z wiadomościami, które okazały się w prasie o otwieraniu listów pagranicznych w nieobecności adresata, generalny dyrektor poczt i telegramów p. Jaroszyński komunikuje, że organa celne otwierają lub dokonywują rewizji celnej zagranicznych listów zamkniętych, tak poleconych, jak i zwykłych tylko wówczas, jeżeli nadawca w myśl postanowień międzynarodowej konwencji pocztowej o wymianie listów zgodził się na otwarcie listu przez umieszczenie na liście napisu „Cło. Można otworzyć z urzędu". Jeżeli nadawca nie umieścił wspomnianego napisu na liście i zachodzi uzasadnione podejrzenie, że zawartość listu podlega opłacie celnej, organa celne otwierają ten list w myśl rozporządzenia ministra handlu i przemysłu oraz ministra skarbu, za zgodą adresata i w jego obecności, wzgl. w obecności osoby upełnomocnionej przez adresata, którą to osobą może być też funkcjonarjusz urzędu pocztowo-celnego. Jeżeli zaś adresat nie zgadza się na otwarcie listu, wówczas list wraca do miejsca nadania.

Londyn, 27 12 PAT. W nocy z 24/25 grudnia zderzył się parowiec angielski „Burutu" obok Portland z okrętem francuskim „Eugene Scheider". Obawiają się, że załoga okrętu francuskiego, składająca się z 28 ludzi zatonęła.

Londyn, 27 12 PAT. Z okazji śmierci Mikada zarządzono tutaj 3 tygodniową żałobę dworską. Na wszystkich okrętach marynarki angielskiej spuszczono chorągwie do połowy masztu.

Moskwa. (AW) Donoszą tu, iż na stację Martynówkę dokonano niezwykle zuchwałego napadu. W momencie gdy kurjer Moskwa—Charków—Odessa oddalał się od stacji, banda złożona z 40 ludzi napadła na dworzec, ograbiając wszystkich pasażerów. Kilku milicjantów, którzy stawiali opór, zostało wymordowanych, poczem bandyci ograbili mieszkanie naczelnika stacji, gwałcąc żonę naczelnika i jedną z urzędniczek, które następnie zostały uprowadzone.

Nikaragua. 27. 12. PAT. United Pres: Dwaj nieznani sprawcy, uzbrojeni w sztylety usiłowali dokonać zamachu na konserwatywnego prezydenta Nikaragui Diaza. Prezydent wyszedł na szczęście z zamachu cało, natomiast zabity został szofer. Sprawcy zamachu zbiegli.

— CENTRALA KEREN KAJEMET LEISRAEL W KRAKOWIE komunikuje: W Nowym Targu są uprawnieni do zbierania pieniędzy na ŻFN i wypróżniania puszek tylko ci, którzy wykażą się legitymacją podpisaną przez prezydjum miejscowej komisji ŻFN p. Naftaliego Randa albo p. Olgę Hammerschlag.

— KOLLEGIUM WYKŁADÓW NAUKOWYCH (rynek gł. A—B, L. 39) 28 bm. Dr. Władysław Medyński: Dzisiejsza Rosja (z obrazami świetlnymi); środa, 29 bm. prof. Uniw. Dr. Witold Wilkosz: Filozofja i psychologja religji W. James'a. Początek o godzinie 7 wieczór.

Marsz. Piłsudski kieruje osobiście pracami w prezydjum rady ministrów

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa, 27 12 (Sn.) W dniu dzisiejszym z powodu nieobecności wicepremjera Bartla, bawiącego jak wiadomo w Zakopanem, pracami w prezydjum rady ministrów kierował osobiście marszałek Piłsudski.

—o§o—

Budżet nie pozwala na rozbudowę miast

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa, 27 12. (Sin) Współdzielnia mieszkaniowa w Polsce zwróciła się do przewodniczącego komisji budżetowej w sejmie, posła Rymara, o poparcie jej postulatów u ministra skarbu, w sprawie wprowadzenia do budżetu kwoty 30 miljonów złotych na rzecz rozbudowy miast. Jak się dowiadujemy, postulat ten nie zostanie uwzględniony, gdyż budżet na to nie pozwala.

—o§o—

Sprawa monarchji na Węgrzech

Budapeszt, (AW) Ze strony miarodajnej zaprzeczają stanowczo pogłosce o bliskim rozwiązaniu kwestji monarchistycznej na Węgrzech, która na razie ze względu na stanowisko mocarstw zagranicznych nie da się przeprowadzić. Hr. Andrassy oświadcza w dziennikach, że eks-cesarzowa Zyta, w myśl ostatniej woli męża eks-cesarza Karola myśli o wskrzeszeniu monarchji habsburskiej tylo na Węgrzech, i że plan jej nie sięga poza obręb krajów węgierskich. Hr Anrassy zaprzecza, jakoby powstać miał jakiś konflikt między węgierskimi ligitymistam a eks-cerzową Zytą.

—o§o—

Nowa waluta na Węgrzech

Budapeszt, 27 12, PAT. Z dniem dzisiejszym została tu oficjalnie zaprowadzona nowa waluta „gengö".

—o§o—

Faszyści czescy do zdregadowanego gen. Gajdy

Praga, (AW) Czechosłowaccy faszyści wysłali do zdegradowanego szefa sztabu gen. Gajdy telegram, w którym wyrażają nadzieję, że stanie on znowu na czele czechosłowackiej armji i obejmie władze w swe ręce. W odpowiedzi swej zaznacza były gen. Gaida, że idea nacjonalizmu niezawodnie zwycięża.

Aresztowania w związku z fałszerstwem akcyj kolei Karola Ludwika

Wiedeń. 27. 12. PAT. W „Allg. Zeitung" donosi z Berlina, że w sprawie fałszerstw akcyj kolei Karola Ludwika dokonano w Berlinie 7 aresztowań. Już przed trzema tygodniami otrzymała również wiadomości w tej sprawie dyrekcja wiedeńskiej policji, która przedsięwzięła następnie szczegółowe śledztwo.

DO NASZYCH SZAN. CZYTELNIKÓW!

Po dokonanej reorganizacji technicznej, rozpoczynamy z dniem dzisiejszym wysyłkę naszego pisma na prowincję pierwszymi pociągami nocnymi — tak, że Czytelnicy otrzymają „NOWY DZIENNIK" pocztą i w agencjach już

zaraz rano

Wydawnictwo Nowego Dziennika.

Projekt b. ministra spraw wewnętrznych Młodzianowskiego

w sprawie uregulowania polskiej polityki mniejszościowej

Niejednokrotnie podawaliśmy notatki odźwierciadlające plany rządu w sprawie mniejszości narodowych. Podstawą owych wiadomości były wyimki z obszernego memorjału b. ministra spraw wewnętrznych Młodzianowskiego. Memorjał ten zawierał pierwotnie tylko notatki, które minister Młodzianowski przygotował dla ówczesnego premjera Bartla, jako materjał dla jego ekspose w Sejmie. Treść notatek została potem specjalnie opracowana, a po zaakceptowaniu jej przez sekcję dla mniejszości narodowych, był ów memorjał rozpatrywany na posiedzeniu komitetu politycznego Rady ministrów, gdzie, jak wiadomo, wywołał znaczną różnicę zdań. Z memorjałem p. Młodzianowskiego liczono się jednak, jako z podstawą dla polityki rządu wobec mniejszości narodowych w Polsce. Memorjał zawiera 10 stron pisma maszynowego i dzieli się na szereg rozdziałów. Wstęp poświęcony jest sprawie reformy administracji, mającej wielkie znaczenie dla współżycia mniejszości narodowych. Memorjał rozpatruje krótko sprawy Ukraińców, Białorusinów, Niemców i Litwinów. Szczególnie dokładnie opracowany jest rozdział o stosunku do Żydów. O sprawie żydowskiej pisze p. Młodzianowski.

ANTYSEMITYZM GOSPODARCZY.

1) Wychodząc z założenia, że antysemityzm gospodarczy jest szkodliwy dla Państwa, Rząd uważa za konieczne przestrzeganie w zakresie swego działania zasady bezstronności i słuszności, bacząc, aby zwłaszcza w dziedzinie podatkowej i kredytowej oraz przy dostawach oraz sprzedaży objektów rządowych kierowano się wyłącznie względami rzeczowemi, nie zaś względami narodowemi, względnie wyznaniowemi.

SPRAWIEDLIWA REPREZENTACJA.

2) Nie kierując się względami narodowemi w dziedzinie ekonomicznej, Rząd nie może zapewnić ludności żydowskiej, jako odrębnej grupie narodowej, specjalnej reprezentacji w publicznoprawnych instytucjach gospodarczych, jednakże rząd będzie traktował udział Żydów w tych instytucjach w duchu ogólnej zasady bezstronności i słuszności.

SJONIZM.

3) W punkcie tym omawia memorjał stosunek Rządu do ruchu sjonistycznego.

Rząd utrzyma, zaznacza min. Młodzianowski w dalszym ciągu życzliwy stosunek do idei sjonizmu i do akcji jaka w realizowaniu tej idei jest rozwijana na terenie państwa polskiego.

W ten sposób ustęp ten jak gdyby dopełniał listu b. pr. Skrzyńskiego do Nahuma Sokołowa, gdyż porusza także, wprawdzie oględnie, stronę organizacyjną ruchu sjonistycznego w Polsce.

OGRANICZENIA PRAWNE.

4) Specjalny ustęp jest poświęcony ograniczeniom prawnym Żydów:

Rząd w drodze właściwej stwierdzi, że wszystkie ograniczenia prawne Żydów po zaborcach są zniesione i do ludności żydowskiej stosowane nie będą.

ODPOCZYNEK NIEDZIELNY.

5) Rząd będzie dążyć do złagodzenia przepisów ogólnych o przymusowym odpoczynku niedzielnym w handlu, rękodziele i drobnym przemyśle, względnie do przedłużenia czasu pracy dla handlu w sobotę.

Jak widać, min. Młodzianowski doskonale zdawał sobie sprawę z tej szkody, jaką przymus odpoczynku niedzielnego, przynosi nietylko Żydom, ale i rozwojowi gospodarczemu kraju. Jest zrozumiałem, iż min. Młodzianowski kierował się w memorjale swym względami państwowemi, a nie specjalnej sympatji dla Żydów.

OBYWATELSTWO.

6) Rząd natychmiast przystąpi do ostateczn. uregulowania przynależności państwowej ludności żydowskiej. Wprowadzając w ostatecznej redakcji memorjału ten punkt, p. Młodzianowski podkreślił, iż sprawa obywatelstwa, zdawałoby się natury wyłącznie administracyjnej w stosunku do Żydów została przez praktykę administracyjną wtłoczoną do szeregu problematów politycznych.

GMINY ŻYDOWSKIE.

7) Rząd przyspieszy przeprowadzenie wyborów do gmin wyznaniowych na kresach i podejmie kroki do usunięcia komisaryjnych zarządów kahałów w Małopolsce oraz do demokratyzacji tych kahałów.

Nadto Rząd będzie skłonny do uregulowania jednolitego ustroju gmin wyznaniowych na całym terenie Polski o ile w tej sprawie nastąpi porozumienie w łonie społeczeństwa żydowskiego.

SZKOLNICTWO.

Przechodząc do sprawy szkolnictwa min. Młodzianowski okazał się zwolennikiem częściowym asymilatorskiej polityki szkolnej w stosunku do Żydów, czyli że nie odstąpił od poglądów na tę rzecz, które się utarły w sferach polskiego liberalizmu.

8) Rząd uzna uczęszczanie do chederu za spełnienie obowiązku przymusu szkolnego o ile chedery będą zreformowane i o ile język polski będzie w nich wykładany.

9) Rząd popierać będzie powstawanie szkół publicznych dla dzieci żydowskich z polskim językiem wykładowym i uwzględnieniem nauk religijnych przyczem nauczycielami w tych szkołach będą Żydzi.

10) Rząd w miarę możności poprze rozwój szkolnictwa zawodowego wśród Żydów.

NUMERUS CLAUSUS I PASZPORTY ZAGRANICZNE.

11) Rząd stać będzie na stanowisku, że ograniczenia w przyjmowaniu uczni na uczelnie wyższe nie mogą mieć miejsca z powodów wyznaniowych lub narodowych.

12) Rząd czynić będzie ułatwienia paszportowe na zasadach ogólnych dla młodzieży żydowskiej, wyjeżdżającej na studja zagranicę.

* * *

O memorjale byłego ministra spraw wewnętrznych Młodzianowskiego pisze hebrajska „Hacefira": Nie znamy losu tego memorjału w obecnej chwili, ale zdaje się, że niedaleko będziemy od prawdy, jeśli stwierdzimy, że z memorjałem tym liczono się dotąd, jak z jakąś prośbą instytucji lub osobistości, którą można spełnić odrzucić lub schować do stolika. Przykro stwierdzać tego rodzaju fakt, albowiem chodzi o żywotne interesy trzech miljonów ludzi. Memorjał p. Młodzianowskiego nie jest nowym i nie wprowadza rewolucji w obecne stosunki. Nie mówi nic o nowym systemie ekonomicznym, który rząd powinien wprowadzić w państwie dla zapewnienia bytu Żydów. Niema w nim żadnej wskazówki w kierunku troski rządu w sprawie położenia upadłych ekonomicznie mas żydowskich. Memorjał nie wspomina o przyjmowaniu Żydów do urzędów państwowych czy samorządowych, ani też nie zwraca uwagi na robotników żydowskich i tłumy bezrobotnych, których należałoby zatrudniać przy pracach publicznych.

W **„Hajncie"** pisze p. A. Goldberg: Nawet p. Młodzianowski liberał, nie mógł uwolnić się od dawnych tendencyj asymilatorskich i nie chciał zrozumieć rozwoju naszej jaźni kulturalnej. Dotyczy to w szczególności szkolnictwa. Na ogół atoli uczynił **były minister odważny krok naprzód w porównaniu z tem, co dotąd słyszało się w Polsce.** Ze wszystkich zamierzeń ministra Młodzianowskiego nie pozostało atoli nic rzeczywistego.

Poseł Grünbaum pisze: Młodzianowski rozumie, że w sprawach ekonomicznych leży punkt ciężkości sprawy żydowskiej w Polsce i podkreśla przedewszystkiem konieczność zrzeczenia się antysemickiej polityki gospodarczej. W dziedzinie szkolnictwa staje p. Młodzianowski na stanowisku polonizacji Żydów, przeciwstawiając się ograniczeniom na wyższych uczelniach. Z całego planu Młodzianowskiego nie zrealizowano dotąd nic. Można tylko stwierdzić że w stosunku do kupiectwa polepszyła się nieco sytuacja. Program Młodzianowskiego był zaledwie początkiem na drodze do zaspokojenia sprawiedliwych żądań żydowskich. Lecz także i ten początek pozostał tylko na papierze Nie przeszkadza to atoli ministrowi Zaleskiemu zapewniać Luciena Wolffa, że wszystko jest w porządku, a ambasadorom polskim zagranicą mówić o kwestji żydowskiej w Polsce jako o rzeczy załatwionej.

Z teatru, literatury i sztuki

— **Z KRAKOWSKIEGO TEATRU ŻYDOWSKIEGO.** Dziś we wtorek „Moszkele Chazer". Dochód z tego przedstawienia przeznaczony na kuchnię lud. „Bejt Lechem" w Krakowie. „Hinkeman", cieszący się ciągle olbrzymiem powodzeniem powtórzony będzie we środę, na które to przedstawienie ważne są zniżki biletowe, poczem zejdzie z afisza. Próby sztuki „Światło i cień" młodego i utalentowanego pisarza żydowskiego Benjamina Reslera dobiegają końca. Piękny ten dramat osnuty na kanwie chasydzkiego romantyzmu, odzwierciedla walkę między starem a młodem pokoleniem żydowskiem. Premiera odbędzie się w sobotę 1 stycznia 1927.

— **Z TEATRU IM. J. SŁOWACKIEGO.** Dziś we wtorek i wszystkie następne dni tygodnia do czwartku włącznie „Kredowe koło" Klabunda. W próbach pod kierunkiem dyr. Nowakowskiego pełna ruchu i zabawnych sytuacyj farsa Lebiche'a „Kapelusz słomkowy", niegrana w naszym teatrze od lat z górą 20-tu. Premjera w wieczór sylwestrowy.

— **SYLWESTROWE WIECZORY W BAGATELI.** Żywe zainteresowanie zapowiedzianymi w Bagateli wieczorami Sylwestrowymi, zaznacza się silnym pokupem na bilety. Odbędą się dwa przedstawienia sylwestrowe, jedno o godz. 8'30 wieczorem, drugie o godz. 11'15 w nocy, przy współudziale wybitnych sił artystycznych. Dyrekcja przygotowuje ponadto cały szereg atrakcyj i niespodzianek dla publiczności.

— **DWA WIECZORY JOSMY SELIM I BENATZKY'EGO W SYLWESTRA,** 31 bm. w Starym Teatrze odbędą się: I. o godz. 7 i pół, II. o godz. 10 w nocy. Program obejmuje doskonałe pieśni Pierrota. oraz piosenki z Prateru wiedeńskiego, które wykona Josma Selim w oryginalnych kostjumach.

— **DOROCZNA REDUTA SYLWESTROWA W STARYM TEATRZE,** odbędzie się tego roku 31 bm., o godz. 12 i pół w nocy i obejmie wielką salę Starego Teatru, gdzie bez przerwy grać będą 2 orkiestry pod art. kier. Z. Glücksmana, oraz małą salę na której przygrywać będzie Jazzband. Na małej sali Zarząd Restauracji Starego Teatru przygotował na wspomnianą Redutę specjalne loże z odpowiedniemi światłami i reflektorem. Zamówienia na stoliki w lożach przyjmuje tylko Zarząd Restauracji Starego Teatru, ul. Jagiellońska, parter.

— **ZABAWĘ TANECZNĄ** urządza Stow. Kandydatów adwokackich w Krakowie w Starym Teatrze we środę dnia 5 stycznia 1927 roku o godz. 10-tej wieczór. Zaproszenia i bilety otrzymać można w lokalu Związku, Kraków ul. Gołębia 6 między godz. 7—8 wiecz. 1135

— **W CZYTELNI TOWARZYSKIEJ** odbędzie się w piątek, 31 bm. tradycyjna zabawa sylwestrowa z nader urozmaiconym programem. Pocz. o godz. 10 wiecz. 1125

———o-§-o———

— **DANCING SYLWESTROWY SYNDYKATU DZIENNIKARZY KRAK.** Zapowiedź Dancingu sylwestrowego, urządzanego staraniem dziennikarzy krakowskich w sali restauracji Udziałowej przy pl. Szczepańskim wywołała wielkie zainteresowanie wśród publiczności. — Dancing poprzedzi program kabaretowy, w którym wezmą udział wybitne siły artystyczne. Pozatem w programie wiele atrakcyjnych niespodzianek dla publiczności. W czasie Dancingu przygrywać będzie specjalny zespół jazzbandowy. Bilety i zaproszenia na wieczór sylwestrowy wydawane będą od środy 29 bm. Początek przedstawienia wieczornego o godzinie 10¾ początek dancingu o godzinie wpół do 1. Bilety wstępu zakupione na przedstawienie upoważniają do wzięcia udziału w dancingu.

KRAKOWSKI TEATR ŻYDOWSKI (Bocheńska 7)
(pocz. o godz. 8 wiecz.)

Wtorek: „Moszkele Chazer".
Środa: „Hinkeman".

TEATR MIEJSKI IM. J. SŁOWACKIEGO
(pocz. o godz. 7'30 wiecz.)

Wtorek: „Kredowe koło".
Środa: „Kredowe koło".

TEATR POPULARNY „NOWOŚCI".
(pocz. o godz. 7'30 wiecz.)

Wtorek: „Wesoła wdówka".
Środa: „Wesoła wdówka".

REPERTUAR KIN KRAKOWSKICH

BAGATELA: „Dziewczątko z Prateru".
NOWOŚCI: „Zięciowie w opałach".
SZTUKA: „Nowoczesna Dubarry".
UCIECHA: „Irena" (Pani dziś jest bez koszulki).
WARSZAWA: „Wiedeń, miasto moich marzeń".
REDUTA: „W krytycznej chwili" i komedja.

PRZEGLĄD GOSPODARCZY

O stanowisko rządu polskiego w sprawie raportu prof. Kemmerera

Przed wysłaniem memorjału do Waszyngtonu.

Serce życia gospodarczego i finansowego świata bije na Wall Street. Bogactwo narodowe Stanów Zjednoczonych od czasów wojny wzrosło o 100 proc. Stany Zjednoczone, w których mieszka tylko 6 proc. ludności świata, zużywają 37 proc. wszystkich węgli wyprodukowanych na świecie i 78 proc. rozmaitych olejów. Po skreśleniu długów winna Europa Stanom Zjednoczonym 7i pół miljarda dol. Procenta państw europejskich, które wynoszą narazie 225 mil. dol. rocznie, wzrosną wkrótce do 350 mil. Prywatne przedsiębiorstwa płacą Stanom Zjednoczonym samych procentów rocznie 600 mil. dol. Wszystkie prawie monopole, przedsiębiorstwa państwowe i komunalne w Europie środkowej obciążone są hipotecznie na rzecz Stanów Zjednoczonych. Przed wojną importowały Stany Zjednoczone z Europy ludzi, towary, kapitały i idee. Dziś mają one wszystkiego nadmiar i eksportują nietylko towary i kapitały, ale też i idee.

Plan sanacji finansów w Niemczech opracowała komisja, złożona przeważnie z Amerykanów. Jednym ze współpracowników tej komisji z Amerykaninem Dawesem na czele był prof. Kemmerer, który zaproszony został przez rząd p. Skrzyńskiego dla zbadania stosunków finansowych w Polsce. Kemmerer bawił w Polsce jakiś czas i wynikiem jego pobytu w Polsce jest sprawozdanie, ogłoszone niedawno przez ministerstwo skarbu.

Obecny minister skarbu p. Czechowicz nie zamierza na razie realizować wszystkich zleceń komisji doradców finansowych z prof. Kemmererem na czele.

Wiadomo, iż Kemmerer doradzał możliwie bardzo wczesnej stabilizacji ustawowej złotego po obecnym kursie i proponował, aby rząd na ten cel zaciągnął zagranicą pożyczkę w wysokości 10—15 mil. dol.

Kemmerer jest przeciwnikiem polityki merkantylistycznej, jaką uprawiają rządy w Polsce od jesieni 1925 r.

Komisja Kemmerera żądała reformy administracji i redukcji urzędników.

Rząd nie przeprowadza reform podatkowych mimo zleceń komisji Kemmerra. Nie liczyliśmy się z opinją Hiltona Younga i doprowadziliśmy do tego, że Young, z którego zdaniem liczy się cała City angielska, stał się naszym przeciwnikiem.

Zachodzi obawa, że i Kemmerer, a z nim i Wall Street, może mieć urazę do Polski, o ile rząd nie będzie się liczył z niektóremi zasadniczemi radami komisji Kemmerera, zwłaszcza, iż zdaje się, że poprzedni minister finansów był zwolennikiem zleceń Kemmerera i zamierzał je realizować. Obecny minister skarbu p. Czechowicz jest, zdaje się, ze względów politycznych zwolennikiem obecnego ustawodawstwa skarbowego i obrońcą etatyzmu.

Aby nie zrazić sobie Kemmerera i Wall Street, postanowił rząd obecny, jak twierdzą poinformowani, przesłać sferom miarodajnym w Waszyngtonie memorjał, w którym pragnie przedstawić swoje spostrzeżenia odnośnie do niektórych zleceń prof. Kemmerera oraz zaznajomić Waszyngton z już wprowadzonemi w życie radami misji Kemmerera.

Wypracowaniem memorjału ma się zająć minister skarbu Czechowicz. Z tej nawpół oficjalnej wiadomości wynika, że rząd pragnie wyjaśnić Amerykanom, dlaczego nie zamierza realizować wielu zleceń Kemmerera i to zasadniczych.

Dobrze robi rząd, że próbuje specjalnym memorjałem w sprawie raportu Kemmerera wyjaśnić swoje stanowisko i zaznaczyć, dlaczego jego polityka finansowa i gospodarcza odbiega od zleceń Kemmerera.

Zdaje się nam, iż zanim ten memorjał odejdzie do Ameryki, powinna nim zająć się Rada Finansowa, którą rząd w myśl zleceń Kemmerera powołał do życia. Nie jest ona wprawdzie jeszcze mianowana i możliwe jest że skład jej będzie jednostronny, to znaczy, że zasiadać w niej będą ludzie o przekonaniach zbliżonych do obecnego ministra skarbu, ale mimo to powinien memorjał do Waszyngtonu, opracowany przez obecnego ministra skarbu i jego współpracowników, być przedmiotem specjalnych studjów Rady Finansowej.

Rząd chyba zdaje sobie z tego sprawę, że memorjał do Waszyngtonu zadecydować może o tem, czy ten żywy oddźwięk, jaki wywołało sprawozdanie Kemmerera o Polsce i w sferach politycznych i finansowych Ameryki, obróci się w znaczny i tani kredyt dla nas, czy Wall Street dalej unikać będzie rynków polskich.

W Polsce są zdania podzielone, czy rząd dobrze robi, że trwa przy dotychczasowej polityce fiskalnej, finansowej i gospodarczej. Amerykanie wiedzą dobrze, że Kemmerer ma w Polsce zwolenników, którzy nietylko są zwolennikami realizacji jego zleceń, ale nawet ze zleceń Kemmerera zrobili program gospodarczy swego stronnictwa politycznego.

Zdaje sobie rząd sprawę z tego, że i Kemmerer rozważył przed napisaniem sprawozdania swego wszystkie argumenty, przemawiające przeciw jego zleceniom i że rząd ewentualnie nic nowego nie powie i żadnych nowych i ważnych argumentów nie znajdzie przeciw wskazaniom Kemmerera.

Dlatego sądzimy, że ze względu na konsekwencje, jakie mogą wyniknąć dla Polski z tego memorjału, który jasno i wyraźnie powie Amerykanom, dlaczego rząd zamierza korzystać tylko z niektórych zleceń misji Kemmerera natomiast w podstawowych kwestjach polityki gospodarczo finansowej i skarbowej rząd odbiega od rad misji amerykańskiej, powinna Rada Finansowa zająć się memorjałem rządu do Waszyngtonu i to powinno być pierwszem zadaniem Rady Finansowej.

Przewodniczący tej Rady Finansowej powinien w myśl statutu tej rady zażądać od ministra skarbu, by Rada Finansowa miała możność zajęcia stanowiska wobec memorjału rządu naszego do Waszyngtonu.

W grze jest kredyt dla Polski i możność rozwoju gospodarczego kraju.

Senator Dr F. Rotenstreich.

—o-§-o—

ORGANIZACJA INSTYTUTU EKSPORTOWEGO. W związku z mającym powstać niebawem w Polsce Instytutem Eksportowym wyjeżdża w najbliższym czasie do kilku stolic europejskich delegat Ministerstwa Przemysłu i Handlu, p. M. Turski który ma zbadać zasady organizacyjne i metody działania istniejących tam podobnego typu organizacyj.

[illegible] DO WIOSENNEGO EKSPORTU. Jak się dowiadujemy, przedstawiciele zainteresowanych eksporterów polskich już obecnie zwrócili się do Ministerstwa komunikacji o jaknajrychlejsze zamówienie większej ilości chłodni, gdyż wagony te niezbędne będą na wiosnę dla zorganizowanego ostatnio eksportu bekonów do Anglji oraz dla rozwoju eksportu świeżego mięsa i masła. — Z uwagi na to, że eksport wymienionych artykułów, w szczególności bekonów stanowi poważną pozycję w naszym bilansie handlowym, Ministerstwo Komunikacji przyrzekło jaknajintensywniej zająć się tą sprawą.

Informator gospodarczy

PATENTY. S. W. KRAKÓW: Nawet za patent dobrowolnie a niewłaściwie lub nadmiernie zapłacony należy się zwrot. Odnośny przepis rozporządzenia wyk. (§ 87) nie obowiązuje w myśl art. 3. ustępu 5 Konstytucji, albowiem ustawa nie upoważniła Min. Skarbu do wydania takiego ograniczenia. Wnieść rekurs przez adwokata wzgl. o ile rekurs rozstrzygnięty zaskarżyć do Najwyższego Trybunału. **Riegelhaupt, Grybów:** Wystarczy IV kategorja, o ile Pan nie zatrudnia dorosłego najemnego subjekta handlowego. **N. N. Szczakowa:** VIII kategorja. **B. K. Podgórze:** Na sklep III kat. handl. na warsztat VIII przem. Nie podaje Pan kto pracuje w sklepie, czy Pan wyrabia czy reparacje tylko dla sklepu. **Czytelnik dwuroczny Strzyżów:** Handel towarów mieszanych i handel z bołem w jednym lokalu i za jednym patentem dopuszczalny o ile firma identyczna. Chodzi o odpowiednie świadectwo przem. ale Pan nie podaje, czem będziecie handlowali hurtownie, a czem detajlicznie, czy też obu artykułami hurtownie lub detajlicznie. **Czytelnicy z Sokolowa i „Sambor“ Kraków:** IV wystarczy, o ile sklep niema ani wyglądu, ani charakteru pokoju. Można prosić o przeniesienie do czwartej. **II Patent Chrzanów:** Właściwa II kat. Przy podaniu o zezwolenie na wykupno III kat. powołać się na zubożenie, grożącą ruinę, obrót niski, znikomą konsumpcję alkoholu w restauracjach. **Krischer Jasło:** Najmniej II kat. handl. **Stowarzyszenie Kupców Dębica:** 1) W taryfie brak określenia kategorji świad. przem. dla dzierżawcy opłat rzeźniczych. Ponieważ art. 1 ustawy o pod. przem. obejmuje wszystkie przedsiębiorstwa obliczone na zysk, przeto po myśli art. 26 ustęp II należy zwrócić się do Ministra Skarbu o ustalenie kategorji świad. przem. i podstawy obrotu (art. 5). Dochodowemu podlega. 2) Ten piekarz musi mieć patent handlowy i przemysłowy. Jest prawna podstawa do twierdzenia, że syn nie jest najemnikiem, jeśli chodzi o kat. świad. przem. (§ 99 rozp. wyk.) ale trudniej będzie jeśli chodzi o zwolnienie od pod. przem. (art. 8 punkt 5).

PODATEK OD OBROTU: M. K. Radomyśl Wielki: 0.75 proc. Od tych ksiąg, które Pan prowadzi do ksiąg handlowych niedaleko. Możeby się nadał patent na skup zawodowy, odpadają wtedy księgi? Naszem zdaniem możnaby słusznie bronić, by podstawą od obrotu była tylko prowizja jak u sprzedawców innych artykułów monopolowych. **Sympatyk nowotarski:** Na rachunku towarów strona „Winien“, po potrąceniu tego co ustawa pozwala wyłączać z obrotu (art. 5). **Stowarzyszenie Kupców Dębica:** 1) Odnośnie do zwrotu nadpłaconego podatku przez rzeźników, to to stanowisko Panów byłoby słuszne, o ile mieli patent handl. Odwołaniem można zaczepić wysokość i stawkę. 2) Skup zawodowy 1,25 proc. bez względu na księgi i kategorję.

Ze sportu

HOCKEY NA LODZIE.

KRAKÓW. Wobec ustalenia się pogody zimowej odbyły się w ub. niedzielę pierwsze rozgrywki hockeyowe na lodzie w parku Krakowskim, między drużynami: Cracovii, Makkabi i Sokoła. Wyniki są następujące: Cracovia—Makkabi 3:0 (1:0), drużyna kombinowana Cracovii i Sokoła—Sokół 4:0 (1:0).

WARSZAWA. Mecz hockeyowy A. Z. S.—W. T. Ł. 3:0 (2:0).

WYNIKI ZAGRANICZNYCH ZAWODÓW PIŁKARSKICH.

PRAGA. Sparta—D. F. C. 6:5. Victoria Žižkov—Vrsovice 7:4.

BUDAPESZT. Ujpesti—Slavia 1:0, F. T. C.—Vasas 4:2. Kispesti— „33 F. C.“ 3:2. F. T. C.—Slavia 2:1, Vasas—Ujpesti 3:1, Nemzeti—III Ker. 2:2.

WIEDEŃ. Zawody o puhar zimowy: F. A. C.—Hertha 5:3, Wacker—W. A. C. 4:1. Slovan—Vienna 5:2. Sportklub—Rudolfshügel 5:2.

MADRYT. Zawody międzymiastowe Madryt—Budapeszt rozegrane w obecności hiszpańskiego następcy tronu, zakończyły się porażką Węgrów w stosunku 5:2. Klęska węgierska jest tem dotkliwsza, ponieważ reprezentacja budapeszteńska była tym razem identyczną z reprezentacją państwową.

Zawody midzypaństwowe Hiszpanja—Węgry zakończyły się znowu zwycięstwem pierwszej w stosunku 4:2.

Żadne państwo nie tolerowałoby tego, co się dzieje w Rumunji

Echa wypadków rumuńskich w Anglji. — Dalsze dementi rządu rumuńskiego. — Traktaty o mniejszościach narodowych zagrożone. — Wystąpienie Luigi Luzattiego przeciw Rumunji. — Brutalna siła jedynym argumentem Rumunji. — Nieustanne ekscesy w Bukareszcie.

Londyn. (ŻAT) Na ostatniem posiedzeniu „Board of Deputies“ (rada gmin żydowskich w Anglji) pod przewodnictwem d'Avigdora Goldshmi da omawiano sytuację Żydów w Rumunji.

P. Lucien Wolff złożył sprawozdanie o sytuacji Żydów w Rumunji, która jest bardzo niepokojąca i budzi poważne troski. Rada rozpatrzy ła depeszę rumuńskiego ministra spraw zewnętrznych Mitilineu, który donosi, że w ciągu ostatnich dwóch lat złożono 10.602 apelacyj w sprawie obywatelstwa, przytem rozpatrzono już 5958 podań, z tej liczby zaś przychylnie załatwio no 4644 podań. Ilu Żydów uzyskało obywatelstwo nie wiadomo. Wiadomo natomiast, że wśród petentów było około 6930 Żydów. **Liczby nadesłane przez rumuńskiego ministra nie są zgodne z temi danemi„ które Rada posiada z innych źródeł.** Należy przypuszczać, że upłynie około 2 lat zanim sprawa obywatelstwa na Bukowinie zostanie załatwiona, w innych dzielnicach sprawa ta przewlecze się jeszcze dłużej.

W prasie ukazały się ostatnio liczne wiadomości o ekscesach antyżydowskich w Rumunji. W tej sprawie Żydzi rumuńscy nie zwracali się do Rady Gmin Żydowskich w Anglji. Można jednak z pewnością twierdzić, że wiadomości te są zgodne z rzeczywistością. Jest rzeczą natarałną (!), że mniejszość żydowska w Rumunji po wstrzymuje się od zwrócenia się do Żydów zagranicznych. Powszechnie jest, niestety, znaną działalność żydożercza Cuzy i jego popleczników. **Jego podburzających pamfletów anty-żydowskich nie tolerowałby żaden rząd cywilizowany.** Zamordowanie studenta Falika w Czerniowcach, jest niewątpliwie skutkiem agitacji Cuzy. Obecny rząd rumuński posuwa się zbyt daleko, protegując prof. Cuzę. Przemówienia Cuzy nawołują do złamania traktatu o prawach mniejszości narodowych i do wyzucia Żydów z praw i majątku. Pomimo to premjer rumuński, generał Averescu wita prof. Cuzę na zebraniu publicznem i uważa go za zwolennika obecnego rządu. Toteż jest rzecza jasną, **że traktaty o prawach mniejszości są zagrożone.** Rząd rumuński winien być powiadomiony, że stan obecny wywołuje poważne troski i obawy. Rada posiada dosyć materjałów, które świadczą o tem, że anty-żydowska polityka rządu rumuńskiego zagraża istnieniu traktatów o prawach mniejszości narodowych.

* * *

Donosiliśmy już, że sędziwy działacz żydowski, Luigi Luzzatti, ogłosił w medjolańskim dzienniku „Corriere dela Serra“ ostry artykuł przeciw ekscesom antyżydowskim w Rumunji. Warto zaznaczyć, że Luzzatti występował jeszcze przed wojną w obronie Żydów rumuńskich. Jego akcja dyplomatyczna wywarła wówczas wpływ na polepszenie sytuacji Żydów w Rumunji. Luzzatti wskazuje obecnie, że zapewnienia rumuńskich mężów stanu są niewiarygodne. Oskarża on rząd rumuński, że nie przedsięwziął żadnych kroków, by unieszkodliwić prof. Cuzę oraz rozwydrzonych studentów. Artykuł swój kończy Luzzatti apelem do Ligi Narodów, aby wzięła w obronę żydowską mniejszość narodową w Rumunji w imię wolności narodowego i religijnego sumienia.

* * *

Rumuński dziennik demokratyczny „Adverul“ podaje szczegóły o wprowadzeniu „numerus nullus“ dla Żydów na wydziale medycznym uniwersytetu bukaresztenskiego. Na pierwszym roku tego wydziału było zaledwie ośmiu Żydów. Studenci rumuńscy nie dopuszczali Żydów do ćwiczeń w prosektorjum a opuszczenie ćwiczeń powoduje niezaliczenie roku studjów. Uchwałą senatu uniwersyteckiego zostali wszyscy studenci żydowscy wykluczeni z uniwerystetu. Tak więc studenci, którzy przez opuszczanie ćwiczeń nie chcieli dopuścić do krwawych starć zostali usunięci przez władze uniwersyteckie. Tensam system zastosowano na natępnych latach studjów tak, że na całym wydziale lekarkim niema obecnie w Bukareszcie ani jednego Żyda.

Jest zaprawdę rzeczą niesłychaną, w świecie kulturalnym, aby usuwano studentów z uczelni za niezawinioną nieobecność. Możliwe to jest tylko w Rumunji!

* * *

W Bukareszcie trwają nadal ekscesy antyżydowskie. W dniu 21 bm. złożona z 30 osób grupa studentów, biła przechodniów żydowskich a następnie udała się na dworzec kolejowy, znęcając się nad przybyłymi pasażerami. Władze wysłały na miejsce ekscesów żandarmów, którzy przyby li atoli wówczas, kiedy studentów już nie było. Na jednych z głównych ulic Bukaresztu napadli chuliganie na pewną damę, którą uważali za Żydówkę. W obronie napadniętej stanął porucznik i inni oficerowie, którzy pobili chuliganów.

Rząd rumuński zrzuca obecnie odpowiedzialność za ekscesy utartym zwyczajem na... bolszewików, którzy rzekomo organizują ekscesy antyżydowskie. Jest to jeszcze jedno ogniwo w łańcuchu kłamstw rządu rumuńskiego.

—o-§-o—

LUCIEN WOLFF, generalny sekretarz żydowskiej rady gmin w Anglji, znany działacz społeczny i obrońca praw Żydów w różnych krajach, będzie obchodził wkrótce 70-lecie swych urodzin.

Min. Zaleski wzorem dla Węgier i Rumunji

Na posiedzeniu „Board of Deputies“ złożył p. Lucien Wolf sprawozdanie o sytuacji Żydów w Polsce.

Polski minister spraw zagranicznych p. August Zaleski —zaznaczył referent — powiadomił Radę Gmin Żydowskich, że sprawa obywatelstwa oraz „numerus clausus“ w Polsce są załatwione w sposób zadawalający. (Żydzi w Polsce nie mogą niestety tego powiedzieć. — Red.) Pismo p. ministra Zaleskiego daje wyraz dobrej woli oraz przyjaznego stosunku wysoko postawionego męża stanu tak wielkiego państwa jak, Polska względem stowarzyszenia zagranicznego, Postępowanie p. ministra Zaleskiego winno służyć za wzór dla rządów Węgier-Rumunji. B

P. Lucien Wolff referuje dokładnie sprawę obcokrajowców w Polsce na zasadzie pisma ministra Zaleskiego i wyraża nadzieję, że sprawa ta będzie pomyślnie załatwioną. Odpowiedź ministra Zaleskiego w sprawie „numerus clausus“ również jest niemniej zadawalającą. Okólnik, który dał możność stosowania w praktyce „numerus clausus“ dla Żydów został cofnięty. (Niemniej atoli stosowano na uniwersytetach polskich ograniczenia dla Żydów). „Board ofe Deputies“ wyraża podziękowanie p. ministrowi Zaleskiemu i prosi, aby dalej czuwał nad załatwieniem tych spraw.

Jeszcze w sprawie zmian na stanowisku Wysokiego Komisarza Palestyny

ŻAT. donosi: Lord Plumer nie zamierza ustąpić ze swego stanowiska przed upływem czasu jego kadencji. Gdyby zaś sytuacja się zmieniła, to w każdym razie nie wchodzi w rachubę kandydatura lorda Allenby. Podobnie bezpodstawne są wiadomości o mianowaniu lorda Allenby głównodowodzącym angielskich sił zbrojnych na Bliskim Wschodzie, gdyż nie odpowiada to obecnej sytuacji i jest niemożliwe również ze względów wojskowych. Również pogłoski o zamierzonem mianowaniu na stanowisko Wysokiego Komisarza Palestyny młodego pisarza i polityka angielskiego niezgodne są z rzeczywistością.

Budowę portu w Hajfie odroczono na 2 lata

Jerozolima. (ŻAT.). Wedle wiadomości tu otrzymanych budowa portu w Hajfie została odroczona na 2 lata, gdyż rząd angielski uważa przedłożony projekt budowy portu za niewystarczający. Do Hajfy mają przybyć angielscy fachowcy i nanowo zapoznać się z warunkami budowy portu. W międzyczasie część pożyczki 4 i pół miljona funtów przeznaczona dla Palestyny użyta będzie na ulepszenie portu w Jaffie.

—ogo—

KONFERENCJA SJONISTÓW- REWIZJONISTÓW W PARYŻU. W dniu 26 bm. rozpoczęły się w Paryżu obrady drugiej konferencji światowej sjonistów- rewizjonistów. W konferencji biorą udział delegaci 16 krajów Europy i Ameryki. Z Palestyny przybyła liczna delegacja. Konferencję zagaił wiceprezes związku sjonistów rewizjonistów p. Tiomkin. Na konferencji wygłosi Włodzimierz Żabotyński, główny referat o sytuacji w Palestynie i sjoniźmie.

WYSTAWA GLICENSTEINA W AMERYCE. Sławny rzeźbiarz żydowski Henryk Glicenstein, pochodzący z Polski, przybywa wkrótce do Nowego Jorku gdzie ma być otwarta wystawa rzeźb artysty. W skład komitetu przyjęcia artysty wchodzą m. in. ambasadorowie Polski i Włoch.

KONFERENCJA ZWIĄZKÓW KRAJOWYCH „OZE“ W BERLINIE. Dnia 22 bm. odbyła się w Berlinie konferencja związków krajowych towarzystwa ochrony zdrowia Żydów „Oze“. W konferencji brali udział delegaci towarzystw w Londynie, Łotwy Besarabji, Wilna, Gdańska, Rosji i innych krajów. Żydowskie towarzystwo ochrony zdrowia w Polsce „Toz“ reprezentował dr. Wulman.

CHRZEŚCIJANIE NA CELE ŻYDOWSKIE. W Nowym Jorku odbyło się wielkie zgromadzenie katolików i protestantów, poświęcone akcji na rzecz Żydów wschodnio-europejskich. Przemówienia wygłosili wybitni działacze chrześcijańscy, m. in. biskup Meaning. Zebrano znaczną sumę pieniędzy.

PODCZAS KAMPANJI WYBORCZEJ do parlamentu węgierskiego wiele gmin żydowskich domagało się od kandydatów oświadczenia pisemnego, że w parlamencie będą występować przeciw „numerus clausus“ 74 kandydatów, którzy złożyli takie oświadczenie, zostało wybranych do parlamentu. Obecnie gminy żydowskie mają energicznie domagać się od wybranych posłów spełnienia zaciągniętych zobowiązań.

Afera osławionej szantażystki

Jak Rubinowa zastawiała sidła na rabinów i chasydów. — Jej sztuczki i jej przeszłość. — 40-tu amerykańskich świadków.

Swego czasu donosiliśmy szczegółowo o głośnym szantażu, którego ofiarą padł rabin z Radymna Szapira podczas swego pobytu w Ameryce. Narzuciła mu się wówczas niejaka Złata Rubinowa, starsza kobieta, wdowa, wyłudzając od rabina rozmaite większe kwoty, a wkońcu zmuszając go pod groźbą skandalu, do zawarcia z nią „ślubu“, mimo, iż wiedziała, że rabin ma w Radymnie żonę. Wkońcu, po powrocie rabina do Polski, sprawa oparła się o sąd karny. Rubinowa, (która za swoją ofiarą podążyła do Polski) oskarżona jest o zbrodnię wymuszenia, a proces ma się odbyć w sądzie okręgowym w Przemyślu. Obecnie wypuszczona jest za kaucją na wolność.

Od szeregu już miesięcy toczy się więc skomplikowane śledztwo, obfitujące w zagmatwane momenty. I oto teraz „wyłazi szydło z worka“.

Bezpośrednio po zaaresztowaniu Rubinowa wyznała, że dziecka żadnego nie miała. W międzyczasie jednak, policja krakowska skonfiskowała na dworcu kosz bagażowy Rubinowej w którym znaleziono fotografję niemowlęcia oraz smoczek do karmienia niemowląt. Wzięta w krzyżowy ogień pytań, Rubinowa z początku starała się przeczyć jakoby wogóle fotografja i flaszeczka stanowiły jej własność. W końcu oświadczyła, że rabin Szapira nie jest ojcem tego dziecka i tem samem ona też nie jest jego matką.

Na pytania sędziego śledczego, do kogo zatem należy owe dziecko — odpowiada Rubinowa, że rabin Szapira, starając się o jej rękę przyrzekał jej niejednokrotnie, że dzieckiem jej najmłodszem zajmie się jak gdyby swojem własnem. Ponieważ jednak rabin po pewnym czasie wyjechał z New Jorku starała się, przypomnieć rabinowi o złożonem przez niego, przyrzeczeniu. Zawsze miała na myśli swoje własne dziecko. Nie miała natomiast zamiaru oskarżać rabina o niespełnianie obowiązków wobec jego własnego dziecka, którego de facto nigdy nie miała.

Dla umotywowania jednak swoich pretensji które rości sobie wobec rabina Szapiry, Rubinowa przedłożyła fotografje przedstawiającą ją w pozycji siedzącej, rabina zaś Szapirę stojącego obok niej. Zdjęcie to powiększyło gmatwaninę śledztwa. Sędzia śledczy poddał fotografję badaniom fachowców.

którzy orzekli że fotografja ta stanowi w danym wypadku falsyfikat. Rubinowa będąc w posiadaniu fotografji rabina oddała ją fotografowi artystycznemu, który przy pomocy zdjęcia przedstawiającego Rubinową w pozycji siedzącej, wykonał fotografję wspólną. Rabin Szapira zeznał, że Rubinowa w sposób chytry i podstępny zabrała jedną z 6-iu fotografji, które przygotował sobie dla celów paszportowych.

Procesem rabina interesują się — jak wiadomo — wszyscy jego znajomi i krewni w Ameryce, którzy stwierdzili faktami, że Rubinowa systematycznie „polowała" na swe ofiary wśród rabinów i chasydów. Bardzo wielu znajomych, zamieszkałych obecnie w Ameryce zgłosiło się w konsulacie polskim, celem świadczenia na rzecz rabina z Radymna.

Między innemi dostał także rabin Szapira list od krewnego swego, rabina z Sasowa przebywającego obecnie w Ameryce. Z listu powyższego wynika, że Rubinowa zalecała się po śmierci swego męża Becalela Rubina do jednego ze zwolenników (chasydów) rabina z Sasowa — niejakiego Arona Szwarca zamieszkałego stale w New Jorku. Podczas wizyty, którą Szwarc złożył (na zaproszenie) Rubinowej, ta ostatnia „pobudzała" go do rozpustnych czynów... Szwarc zareagował na perfidję Rubinowej tak, jak to godne było chasyda.

W konsulacie polskim w New Jorku zjawił się również niejaki M. Liberman i złożył następujące zeznanie:

Rubinowa kilkakrotnie zwracała się do Libermana z prośbą o napisanie w jej imieniu listów miłosnych do rabina Szapiry. Wzamian za to przyrzekała mu płacić.. pieniędzmi. Jak wielkiem jednak było jego oburzenie gdy pewnego dnia Rubinowa zamiast pieniędzy zaproponowała mu...

W tych dniach obrońca rabina Szapiry dr. Landau dostał list od rabinowej Halbersztatowej, zamieszkałej obecnie w Ameryce. P. Halberstatowa donosi, że Rubinowa po śmierci Becalela Rubina zalecała się również do jej męża, proponując jej 5000 „odstępnego" — za rozwód.

Rabin Szapira opiera swoje oskarżenie przeciw Rubinowej między innemi także na fakcie powyższym.

Jak wiadomo zwracała się swego czasu Rubinowa z analogiczną propozycją do żony rabina Szapiry.

Córka jednego z rabinów, zamieszkałych w New Jorku zeznała w konsulacie polskim, że Rubinowa w sposób podobny zalecała się również do jej ojca rabina Jakóba Ungara.

Wychodzi też obecnie na jaw, że Rubinowa zalecała się również do rabina z Ottynji i do rabina z Sasowa, bawiących obecnie w Ameryce.

Przed kilku dniami prokuratura w Przemyślu otrzymała zawiadomienie od konsulatu polskiego w New Jorku, że dotychczas zgłosiło się 40-tu świadków, którzy zeznawać będą o przeszłości słynnej oskarżycielki oskarżonej Rubinowej.

Wiadomości z kraju

Przed przybyciem sir Wiliama Deeds'a do Polski

Donosiliśmy już o zamierzonem przybyciu b. generalnego sekretarza rządu palestyńskiego, generała angielskiego sir W. Deedsa do Polski. Sir Deeds, znany zwolennik sjonizmu wygłosi w większych miastach Polski odczyty o znaczeniu Keren Hajesod dla odbudowy Palestyny. Zapowiedź przybycia generała Deedsa wywołała zrozumiałe zainteresowanie. W Warszawie powstał specjalny komitet dla przyjęcia tego wybitnego chrześcijańskiego zwolennika sjonizmu.

Wybór pos. Lewina na rabina rzeszowskiego

W niedzielę 26 bm. odbył się w Rzeszowie wybór rabina. Uprawnionych do głosowania było 927, w wyborze wzięło udział 685 osób. 680 głosów padło na pos. Lewina jako dożywotniego rabina w Rzeszowie, 3 kartki czyste i kartka z miesięczną płacą 400 zł., a 1 kartka na 1-roczne przyjęcie. Tem samem pos. Lewin został wybrany rabinem w Rzeszowie, osiągnąwszy dwie trzecie głosów potrzebnych. O szczegółach doniesiemy.

Nowe władze Zjednoczenia Związków Inwalidów żydowskich

III. Walny Zjazd Zjednoczenia Związków żyd. inwalidów, wdów i sierót wojennych Rzp. Polskiej, który odbył się — jak już o tem donosiliśmy — w dniach 16—19 bm. w Warszawie, dokonał wyboru nowych władz Zjednoczenia. W skład Prezydjum Zarządu głównego weszli pp.: Jakób Bachner (Kraków) jako prezes, Herman Scharz (Lwów), i Dr. Ludwik Schermant (Kraków) jako wiceprezesi, Dawid Thaler (Kraków) jako sekretarz, Józef Ackerman (Lwów) jako zastępca sekretarza oraz Dr. Teodor Molkner (Kraków) jako skarbnik. (miejsce III wiceprezesa zostawiono narazie wolne dla Warszawy).

Zjazd uchwalił jednogłośnie przez aklamację zamianować prezesami honorowymi pp. posła Zwi Hellera, Jakóba Bachnera, zaś pp. Dr. Ludwika Schermanta i Hermana Schwarza członkami honorowymi Zjednoczenia.

Przed zakończeniem obrad uchwalono jeszcze polecić Zarządowi głównemu porozumiewanie się ze Związkiem inwalidów woj. R. P. oraz Legją inwalidów W. P. w celu wspólnej akcji w ogólnych sprawach inwalidzkich.

Śmiała ucieczka dwóch więźniów politycznych z więzienia warszawskiego

W ubiegłą sobotę zbiegli z więzienia warszawskiego na Pawiaku dwaj działacze komunistyczni, Leon Purman i Zdzisław Zdziarski. Purman został skazany w swoim czasie na 6 lat więzienia, Zdziarski zaś na 4 lata. Wyroki te jednak jeszcze się nie uprawomocniły, gdyż skazańcy wnieśli apelację. Ucieczka odbyła się w następujących okolicznościach. O godzinie 10 rano więźniowie polityczni jak co dzień, odbywali spacer na dziedzińcu więziennym. Spacerujących było kilkunastu pod strażą trzech dozorców. Nagle rozeszła się wiadomość, iż przez parkan uciekli dwaj więźniowie, Purman i Zdziarski. Dozorcy rzucili się w pogoń za zbiegami, ale po więźniach znikły wszelkie ślady. Dostali się oni na mur, czepiając się drutów kolczastych i w ten sposób przeskoczyli mur ochronny wysokości przeszło 5 metrów. Wedle opowiadań przechodniów naocznych świadków, uciekinierzy ukazali się na murze oddzielnie. Kiedy byli po drugiej stronie muru nadjechało wolnem tempem auto, do którego obaj więźniowie wskoczyli. Auto powiększyło szybkość i umknęło ulicą Pawią w kierunku Dzikiej. Wszelkie poszukiwania za uciekinierami nie dały rezultatu. Po przesłuchaniu dozorców zostali oni decyzją władz śledczych aresztowani.

———o§o———

BŁAŻOWA. (Kor. wł.). Ostatnio ukonstytuowała sie w naszem miasteczku rada gminna, do której weszło na 48 radnych 21 radnych Żydów. Do zwierzchności weszło trzech Żydów. Onegdaj założyliśmy Stowarzyszenie kupców i rzemieślników. Z dniem 1. listopada br. oddano u nas do publicznego użytku stację telefoniczną.

Stosunki w tutejszym kahale są nadal zabagnione w najwyższym stopniu. Od rzezi drobiu i bydła pobiera się horendalne opłaty. Przy wymiarze podatku domestykalnego traktuje przełożeństwo swoich przyjaciół politycznych w rękawiczkach, a przeciwnikom wymierza za to niestosunkowe wysokie sumy — rozumie się, w nadziei, że wielu wniesie sprzeciw i nie zapłaci podatku, a wtedy nie będzie miało prawa głosowania przy wyborach. Byłby już zaprawdę najwyższy czas aby tę klikę rozpędzić i w kahale tutejszym zaprowadzić porządek.

KRZESZOWICE. (Kor. wł.). Staraniem stow. sjonistycznego „Judea" odbył się wieczór makabeuszowski, który był zarazem uczczeniem 25-letniego jubileuszu Ż. F. N. Po uroczystem zaświeceniu świec i zagajeniu przez przewodniczącego p. r. Schmeidlera wygłosił piękne przemówienie p. M. Wiesenfeld, z Krakowa. Programu dopełniły recytacje p. Ginsburga i młodziutkiej C. Grossówney. Na rzecz Ż. F. N. zebrano na samym wieczorze około 200 zł.

ROPCZYCE. (Kor. wł.). Urządzony staraniem Haszachar w lokalu szkółki hebrajskiej wieczór chanukowy udał się znakomicie. Mowę uroczystą wygłosił p. Lander. Ze znacznym sukcesem odegrano sztukę Asza „Miten Sztrom", poprzedzoną prelekcją o Aszu wygłoszoną przez p. M. Rosenbauma. Ze swych ról wywiązali się zaszczytnie pp. Barb, Branheimówna, Issler, Koretzówna i Sznur. P. M. Bleiweiss bezinteresownie oddał nam swą pomoc przy charakteryzowaniu osób. Akcja jubileuszowa na rzecz Keren Kajemeth została przeprowadzona pod kierownictwem przewodniczącego Komitetu Lokalnego Org. sjon. p. S. Eisena.

WIŚNICZ. (Kor. wł.). Tutejsza klika rabinacka wymyśliła ostatnio nową metodę walki ze znienawidzonym przez się sjonizmem. Oto wpadła na pomysł wnoszenia doniesień karnych o obrazę religji. Onegdaj odbyła się rozprawa karna przeciwko trzem młodzieńcom, Dawidowi Goldsteinowi, Efroimowi Steinreichowi i Alterowi Müllerowi, o obrazę religji, a przeciw Goldsteinowi nadto o niebezpieczne pogróżki. Po przeprowadzeniu rozprawy uwolnił delegowany sędzia Płaczek wszystkich oskarżonych od winy i kary. Tego samego dnia skazał sąd powiatowy syna tutejszego rabina Samuela Rubina za obrazę popełnioną w czasie skandalicznych zajść w bóżnicy w Simchat Tora na 5 dni aresztu z zamianą na grzywnę. Zarówno oskarżyciel prywatny jak i oskarżony zgłosili odwołania od tego wyroku. W sądzie tutejszym toczy się jeszcze 7 spraw o obrazę religji.

ŻOŁYNIA. (Kor. wł.). Założone niedawno w naszem miasteczku stow. Haszachar rozwija się wcale pomyślnie. Liczba członków wzrasta z każdym dniem, a bibljoteka stale się powiększa. Ostatnio odbyło się zgromadzenie szeklowców, na którem wybrano Komitet Lokalny Org. sjon. Komisja Ż. F. N. przeprowadziła akcję jubileuszową i urządziła w związku z tem uroczysty wieczór chanukowy. Praca nasza nie daje spokoju klice reakcyjnej, która chwyta się wszelkich środków, ażeby nam czynić przeszkody. Jeden z pachołków rabina, niedawno przybyły z Tarnowa p. Geminder, odważył się nawet na to, że dwukrotnie uniemożliwił jednemu z naszych towarzyszy odmówienie modlitwy za umarłych. Niecne metody tych ciemnych i głupich fanatyków są dla nas tylko zachętą do dalszej pracy.

———o-§-o———

ZGON DAWIDA ABRAHAMOWICZA. W piątek zmarł we Lwowie w 87 roku życia Dawid Abrahamowicz, jeden z najwybitniejszych polityków polskich w parlamencie wiedeńskim b. długoletni prezes Koła Polskiego w Wiedniu, b. prezydent austrjackiego parlamentu b. minister austrjacki, b. poseł na Sejm ustawodawczy i długoletni prezes Rady powiatowej lwowskiej.

50 RODZIN ŻYDOWSKICH BEZ CHLEBA. Z Wołkowyska donoszą, że w dniu 23 bm. odebrano tam 50 kupcom żydowskim koncesje tytoniowe. Kupcy ci pozostali bez środków do życia.

ZJAZD ZWIĄZKU MŁODZIEŻY SOCJALISTYCZNEJ „FRAJHAJT" W POLSCE. W Warszawie odbył się niedawno zjazd związków robotniczej młodzieży żydowskiej „Frajhajt". W zjeździe wzięło udział 60 delegatów z 44 miast. Konferencję powitał w imieniu „Achdut Haaowoda" p. Ziling, który przemawiał w języku hebrajskim. Przemówienie hebrajskie wywołało burzę protestów, wskutek czego musiano posiedzenie przerwać. Po przerwie zakończył delegat robotniczy z Palestyny mowę w języku hebrajskim.

„CHEJREM" ODŻYWA. Chasydzi z Belza rzucili „chejrem" na rabina z Munkacza. Jest to echo dawnego sporu toczącego się między „dworem" w Munkaczu (Ruś Przykarpacka) a „dworem" w Belzie.

POŻAR WIELKIEJ FABRYKI. Onegdaj wieczorem cała Łódź zaalarmowana została wielkim pożarem przędzalni, tkalni i farbiarni firmy Cap. Pomimo energicznego ratunku cały budynek spłonął. Straty wynoszą 350 tys. dolarów. 1200 robotników pozostało bez pracy. Przyczyna pożaru niewiadoma.

PREZES RADY POWIATOWEJ OSKARŻONY O DEFRAUDACJĘ. Niebywałą sensację wywołał w Stanisławowie fakt aresztowania prezesa Rady powiatowej Eustachego Bukowskiego. Zaciężył na nim zarzut zdefraudowania z kasy Rady powiatowej kwoty 27.000 złotych. Bukowski był osobistością ogólnie znaną, piastował godność prezesa Związku oficerów rezerwy.

ARESZTOWANIE UCZESTNIKA WŁAMANIA DO BANKU DYSKONTOWEGO? Pisma warszawskie donoszą: Sposób włamania do Banku Dyskontowego, zdradzający wybitną znajomość techniki przy budowie tunelu, był dowodem, że wykonać go musiał specjalista, któremu nieobce były pewne arkana inżynierji górniczej. W związku z tem aresztowały władze śledcze przybysza z Górnego Śląska, Maksymiljana Milbacha, z zawodu sztygara który niedawno przybył do Warszawy. Istnieją poważne podejrzenia co do jego udziału we włamaniu do Banku Dyskontowego.

Celem uniknięcia przerwy w wysyłce pisma prosimy o rychłe odnowienie prenumeraty na miesiąc styczeń.

Na horyzoncie politycznym

Zgon mikada japońskiego

Po bardzo długiej chorobie zmarł cesarz japoński w Tokio 24 bm. o godzinie 2 popoł. — Zmarły cesarz Yoshihito, 123 z rzędu mikado japoński, został proklamowany następcą tronu w r. 1889. Był on pierwszym z rodu cesarskiego, który otrzymał nowoczesne wykształcenie. Na tron wstąpił w r. 1912. Zmarły mikado kontynuował politykę ojca, polegającą na wprowadzaniu nowoczesnej organizacji państwowej. Pragnął on także odbyć podróż do Europy, jednak rozwijająca się u niego od wczesnej młodości choroba płuc udaremniała te plany. Z powodu tej choroby mianowany został najstarszy jego syn i następca tronu, Hirahito, 25 listopada 1921 r. regentem. On też obecnie, po śmierci ojca, wstępuje na tron japoński.

Nowy mikado Hirahito liczy obecnie 25 lat. Hirahito otrzymał gruntowne wykształcenie europejskie i hołduje liberalnym i postępowym poglądom. Wyrazem tego było zaprowadzenie za jego regencji, powszechnego prawa wyborczego w Japonji. Małżonka mikada, obecnie cesarzowa Nagasako Kuni, ur. 1903, cieszy się w Japonji wielką popularnością. Wykształcona w duchu nowoczesnym, włada językiem francuskim i angielskim.

Z państwa mussolinizmu

Liczenie od powstania faszyzmu. — Generalny sekretarz ekscelencją. — Los internowanych. Podatek na kawalerów.

Włoski minister oświaty zarządził, by wszystkie podległe mu urzędy powoływały się w swoich aktach, obok zwykłej daty tj. dnia i roku, także na erę faszystowską.

Specjalnym dekretem przyznano generalnemu sekretarzowi partji faszystowskiej tytuł ekscellencji i rangę pełnomocnego ministra.

Los wrogów faszyzmu nie jest zazdrości godny. Dotychczas konfinowano 912 polityków, z których 774 wniosło rekursy. Na podstawie tych rekursów uwolniono 83, a w innych wypadkach rekursy nie zostały uwzględnione.

Popolo d'Italia donosi, że we Włoszech wprowadzono podatek na kawalerów. Mężczyźni, którzy po wojściu w życie tej ustawy się żenią, zostają zwolnieni od tego podatku dopiero przy urodzeniu się pierwszego ślubnego dziecka.

Włochy i Anglja na półwyspie arabskim

Po zawarciu przez Włochy z Emirem Jemenu traktatu przyjaźni, mocą którego uskuteczniono połączenie włoskiej Kolonji Erytrei z Arabją przystępuje Anglja do wzmocnienia swego stanowiska na półwyspie arabskim. Rząd angielski wszczął rokowania z Ibn Saudem, by umowę z roku 1916 zastąpić traktatem przyjaźni. Te starania Anglji ozmianę traktatu należy przypisać niepokojowi wywołanemu ekspansją Włoch.

Obok Ibn Sauda, który panuje nad północną i południową Arabią, leżą jeszcze wzdłuż morza Czerwonego państwa Assir i Jemen, to ostatnie pod energicznym władcą, który umiał wywalczyć sobie niezależność. Z nim właśnie Włochy zawarły traktat przyjaźni. Między państwem Ibn Sauda a Jemenem znajduje się państwo Assir, którego południowa część została przez Jemen okupowana, jednakowoż Ibn Saud czuwa bacznie nad tem, by Assir pozostał niezależny i dlatego zawarł z nim sojusz. Otóż Anglja po dojściu do skutku umowy Włoch z Jemenem wywalczyła sobie koncesję na niektórych wysepkach leżących między Erytreą a Jemenem, by w ten sposób uzyskać przeciwwagę przeciwko wpływom Włoch. Starania o zawarcie traktatu przyjaźni z Emirem Jemenu rozbiły się, wobec czego Anglja przystąpiła do zmiany umowy z Ibn Saudem.

Charakterystyczną przytem jest rzeczą, że tak Włochy jak i Anglja oddzielnie prowadzą swoją politykę, co po zowarciu umowy abisyńskiej prawdziwą jest niespodzianką.

Rozmaitości ze świata

Walka przeciwko sensacjom w Anglji

Większość prasy angielskiej goni obecnie za sensacją. Ta gonitwa stała się prawdziwą plagą społeczeństwa, tak, że rząd widział się zmuszony wydać ustawę przeprowadzoną przez parlament a zakazującą prasie przynosić szczegóły z procesów rozwodowych. Gazety mogą tylko przynieść fakt wniesienia skargi oraz wyrok. Ta uchwała parlamentu była konieczną, ponieważ 90 procent angielskiej prasy lubowało się w kolportowaniu rozmaitych pikantnych szczegółów s życia rodzinnego elity towarzystwa.

Istnieje też ustawa w Anglji, na podstawie której każdy ma prawo wnieść skargę o odszkodowanie, jeśli uważa, że drukiem naruszono jego cześć. Ta „libel action“ zagrażała jednakowoż powieściopisarzom i dramaturgom gdyż skoro się pojawiła powieść poruszająca sprawy społeczne s życia współczesnego, zawsze znalazł się ktoś, kto uważał się za dotkniętego i występował ze skargą sądową o odszkodowanie. Ponieważ bardzo często zdarzały się takie skargi, które nie były niczem innem jeno wymuszeniem przeto powieściopisarze i autorzy dramatyczni wprowadzili w swoim związku specjalny oddział, w którym członkowie za wysoką opłatą mogą się ubezpieczyć przeciwko ryzykom tej „libel action“.

Dowodem sensacyjności prasy angielskiej może być afera autorki Christe, o której tajemniczem zniknięciu i odnalezieniu niedawno pisaliśmy. Prasa przynosiła sensacyjne wiadomości o tysiącach policjantów o aeroplanach, całych brygadach automobili wyekspedjowanych na poszukiwanie pani Christie, która najspokojniej w świecie w jakimś pensjonacie tańczyła sobie charlestona. Prasa przynosiła codziennie cały szereg wiadomości, które okazały się teraz zmyślone i wprost wyssane z palca. Pani Christie śmiała się z tym głodem sensacji prasy angielskiej i doskonały na tem zrobiła interes gdyż powieści jej zostały rozchwytane, ale prasa została w Anglji doszczętnie skompromitowana.

Dyskusja o duchach w radzie gminnej przedmieścia Londynu

Rada gminna miejscowości Barnet, przedmieścia Londynu, dyskutowała onegdaj — nad duchami. Powodem tej dyskusji było podanie stróża nocnego Karola Gibsona który czuwał nad willą, gdzie umieszczone były miejskie urzędy oraz ich kasy. Gibson prosił o podwyższenie pensji o jednego szylinga, ponieważ służbę utrudnia mu duch, który się prawie w każdą noc pokazuje. Ojcowie miejscy załatwili sprawę kompromisowo, podwyższając pensję Gibsonowi, jednakowoż, nie chcąc się skompromitować, pominęli zupełnie sprawę ducha. Cała prasa londyńska przynosi obszerne komentarze do tej uchwały, z których wynika, że w willi ma się rzekomo zjawiać duch hrabiego Essex. Gibson i cały szereg innych osób twierdzą stanowczo że widzieli na własne oczy szkielet durcha owinięty w ciemny płaszcz. Ten hrabia Essex, który jako duch zjawiał się obecnie w willi, był ongiś bardzo potężnym magnatem angielskim i został przez swoich wrogów zatopiony w stawie obok swego zamku. Zamek dawno znikł i na jego miejscu wybudowano właśnie tę willę.

Śmierć Houstona Stewarta Chamberlaina

W tych dniach zmarł w Beireuth w 72 roku życia Houston Stewart Chamberlain. Człowiek ten kiedyś był w Niemczech bardzo popularny a jego „Podstawy XIX stulecia“ należały do najbardziej czytanych książek naszych czasów. Chamberlain był Anglikiem ale podczas wojny przyjął niemieckie obywatelstwo i opublikował cały szereg pism, w których gloryfikował Niemcy, napadając równocześnie bardzo ostro i namiętnie na Anglję.

Pierwszem dziełem, którem zdobył sławę, była obszerna, wyczerpująca monografja o Ryszardzie Wagnerze. Chamberlain napisał też studja o Kancie i Goethem. Był on jednym z twórców tzw. rasowego antysemityzmu. Zdaniem jego rasa aryjska stworzyła całą światową kulturę, ale przodującą rolę odegrali tutaj Germanie. Paradoksalność jego pomysłów dochodziła do dziwacznych wprost ekstrawagancji, o czem świadczyć może hipoteza, że Chrystus był germańskiego pochodzenia.

Ożeniony po raz drugi z Ewą Wagner, córką Ryszarda Wagnera, przepędził ostatnie lata swego życia w Beireth, gdzie też umarł.

———o-§-o———

3,000 GIEŁDZIARZY ŚPIEWA pobożne pieśni. Na londyńskiej giełdzie produktów w dzień przed świętami Bożego Narodzenia podczas pauzy obiedniej 3000 giełdziarzy, bankierów i spekulantów utworzyło chór, by odśpiewać pobożne pieśni religijne. Ciekawy to był naprawdę chór.

WALKA Z PRZEKLEŃSTWAMI. We Włoszech wypowiedziano walkę przekleństwom. Na czele tej krucjaty stanął rząd. Obecnie przystąpił do tej walki także kościół. Utworzono 3000 komitetów przeciwko przekleństwom. Fabrykanci postanowili wszystkim robotnikom zagrozić pozbawieniem pracy, jeśli się ich przyłapie na przekleństwach. Odpowiednią klauzulę wstawiono do umów między robotnikami a fabrykantami.

Z Eksternatu dla najbiedniejszej dziatwy żyd. w Krakowie

Przed kilkunastu dniami odbyło się w sali „Solidarności“ doroczne Walne Zebranie stowarzyszenia Eksternat dla najbiedniejszej dziatwy żydowskiej w Krakowie, mieszczącego się przy pl. Wolnica 4.

Po powitaniu zebranych przez prezesową stow. p. drową Margulies Margulies i odczytaniu przez sekretarkę p. H. Zimetbaumównę sprawozdania z ostatniego Walnego Zebrania przystąpiono do omówienia działalności stowarzyszenia w roku ubiegłym i planów na przyszłość. Praca ostatniego roku była bardzo owocna. W szczególności należy podnieść intenzywną naukę języka hebrajskiego. Ochronka posiada pokaźną bibljotekę, przyczem zauważyć się daje coraz silniejsze zainteresowanie dziewczynek dla literatury żydowskiej. Żyd. Towarzystwo Gimnastyczne udzielało bezinteresownie nauki gimnastyki. Wszystkie sieroty i półsieroty zostały podczas wakacji oddane do zakładu sierót przez błp. Rockową jako przedstawicielkę akcji Jointu. W roku sprawozdawczym urządzono dwa dancingi, raut, kiermasz, dwie zbiórki i festyn. Z darów, które wpłynęły do Eksternatu, należy wymienić dary pp. Randowej, Hublerowej, Spirowej Statterównej, Kalmusowej p. Nussbauma i p. Eilberga z Australji. Ochronka liczy obecnie 45 dzieci w wieku od lat 6—13, uczęszczających od klasy pierwszej do siódmej Dzieci otrzymują pełną pomoc pozaszkolną i podwieczorki a w wolnych chwilach robią roboty ręczne. Wkładki przynoszą miesięcznie przeciętnie 150 zł., jednak głównem źródłem dochodów są imprezy. Budżet miesięczny wynosi przeciętnie 800 zł.

W dyskusji zabierali głos pp. drowa Marguliesowa, dr. Menasche, Grossówna, Schneider, Bachner. M. in. uchwalono udzielać dziewczynkom także pomocy po wyjściu z Eksternatu, a mianowicie w postaci obiadów w ochronce itp., oraz starać się o umieszczenie ich w odpowiednich zakładach czy przedsiębiorstwach.

Po udzieleniu absolutorjum ustępującemu wydziałowi wybrano na rok przyszły nowy wydział, w skład którego weszli pp. drowa Klara Marguliesowa jako przewodnicząca, Randowa zastępczyni Hublerowa gospodyni, Hanka Zimetbaumówna sekretarka, B. Schneider skarbnik, oraz Inż. Zlatkesowa Kesslerowa, Heulblumowa, Zweig i Moszkowska jako członkowie. W skład komisji kontrolującej weszli pp. dr. Menasche, inż. Münz i Bachner.

* * *

Fundusz imienia błp. Róży Rockowej

Prezydent Rafał Landau 50 zł, inż. Józefowie Weinbergerowie 50 zł, Dr Margulies Stanisław 20 zł, Dr Holzer Alfred 30 zł, Rosenzweigowie Bernardowie 20 zł, Komitet rodzicielski szkoły XXIII. 25 zł, Dr Birnbaum Jozua 10 zł, Landau Samuel 20 zł, Landau Sala 20 zł, Raab Ozjasz 25 zł, Dr Fischlowitz Leon 20 zł, Dr Feller Bronisław 5 zł, Steif Józef 25 zł, Mühlstein Bernard 10 zł, Nebenzahl Zygmunt 25 zł, Bauer Maksymiljan 5 zł Bärenhaut Ignacy 10 zł M. Beckmannowie 25 zł, H. L. i M. R. 50 zł, Friedmann Józef 50 zł, Hanka Zeigerowa 10 zł, Gospodarz dancingu Ezry Chalucowej 60 zł, Tow. Opieki nad Sierotami, Tarnów 50 zł, Masiller, zebrane w Nowym Sączu 186 zł, Haber Oświęcim 20 zł, Sąd Polubowny przy Krak. Stow. Kupców 50 zł, Henrykowie Fleischerowie 50 zł Tow. Opieki nad Sierotami, Jasło 50 zł, Tow. Opieki nad Sierotami w Kolbuszowej 30 zł, Selinger 5 zł, Tow. Opieki nad Sierotami w Ulanowie 25 zł.

KRONIKA

Wschód słońca 6 m. 44	Grudzień **28** Wtorek 23 Tebet 5687	Zachód słońca 15 m. 31

— **ZGON SENATORA MISIOŁKA.** W ubiegłą sobotę zmarł w Krakowie senator Leon Misiołek, przeżywszy 67 lat. Zmarły był jednym z pierwszych przywódców ruchu robotniczego i socjalistycznego w b. Galicji, oraz długoletnim prezesem organizacji drukarzy „Ognisko“. W latach 1919—1922 był posłem do Sejmu Ustawodawczego, zaś podczas ostatnich wyborów został wybrany senatorem z listy PPS w województwie kieleckiem. Pozatem prócz szeregu godności partyjnych sprawował śp. Misiołek do ostatnich chwil życia urząd prezesa Rady Kasy chorych w Krakowie. Pogrzeb śp. Misiołka odbędzie się dziś, we wtorek, o godz. 3-ciej po południu.

— **STAN CHORÓB ZAKAŹNYCH W KRAKOWIE** w czasie od 19 do 25 bm. był następujący: szkarlatyny 15 przypadków, dyfterji 6, ospy wietrznej 1, róży 1.

— **WYSTAWA PORCELANY, FAJANSÓW I SZKIEŁ.** Dyrekcja Muzeum Narodowego wystawiła w Sukiennicach w Langierówce najpiękniejsze okazy fajansów z fabryk Belweder, też porcelany głównie z Korca i Baranówki. — Wolfa, Cmielowa, Lubartowa i innych, jako- Wystawa ta daje pojęcie o piękności tych cennych a tak mało u nas znanych zabytków. — Umieszczone napisy koło eksponatów objaśniają kiedy i gdzie je wykonano.

— **UBEZPIECZENIE NA FUNDUSZ BEZROBOCIA.** Jak wiadomo, ustanowiona w art. 7 ustawy o zabezpieczeniu na wypadek bezrobocia najwyższa norma zarobku dziennego robotnika, stanowiąca podstawę do obliczenia wkładek zakładów pracy, obowiązanych do zabezpieczenia robotników na wypadek bezrobocia, wynosiła 5 zł. Obecnie rozporządzeniem Min. Pracy i Op. Społ. z dnia 26 bm. podwyższono powyższą normę zarobku z dniem 22 m. na zł. 6 60 gr. dziennie, wobec czego zaklady pracy muszą ubezpieczyć robotników zarabiających od 5 do 6 zł. 60 gr. dziennie od rzeczywistych płac a nie jak dotąd, od 5 zł. Natomiast robotników zarabiających powyżej 6 zł. 60 gr dziennie należy ubepieczyć tylko od kwoty 6 zł. 60 gr dziennie. Bliższych wyjaśnień udziela obwodowe biuro funduszu bezrobocia w Krakowie, ul. Krowoderska l. 5 tel. Nr 472.

— **POZWOLENIA NA BROŃ.** Ministerstwo spraw wewnętrznych wydało okólnik do województw w sprawie pozwoleń na broń. Według tego okólnika z dniem 1 stycznia 1927 r. zostają wprowadzone nowe wzory pozwoleń na broń, różniące się od dotychczasowych tem, że zawierają miejsca na przedłużenia ich ważności na okres 2 lat. Wydawanie pozwoleń na broń da tych osób, któr pozwolenia posiadały już w roku poprzednim, może odbywać się przez umieszczenie odowiedniej adnotacji na pozwoleniu i zaopatrzeniu jej podpisem i pieczęcią urzędową, oraz złożeniu odpowiedniej opłaty.

— **DWA WŁAMANIA „ŚWIĄTECZNE“.** Kazimierz Huet, właściciel restauracji przy ul. Florjańskiej zgłosił do policji, że w czasie świąt między 24 a 26 bm. włamano się do jego restauracji przez oderwanie kłódek w tylnych drzwiach od korytarza i po wyrżnięciu otworu w kasie wertheimowskiej zapomocą tzw. „raka“ skradziono gotówkę 600 zł i parę kolczyków złotych z brylantami oraz z restauracji 20 flaszek różnych wódek, kilka kilogramów czekolady i 1 browning belgijski. Nadto sprawcy splądrowali wszystkie szuflady, szukając pieniędzy. — Między 24 a 27 bm. niewyśledzeni sprawcy włamali się przez piwnicę do hurtowni tytoniowej Róży Walczakowej przy ul. Jagiellońskiej l. 5, skąd skradli większą ilość lepszych sorty tytoniowych, a to Kiru i Ksanti, Sułtańskiego, Macedońskiego, Najprzedniejszego papierosów płaskich, damesów, egipskich i cygar Kuba, Trabuko i Wawel łącznej wartości 3000 zł. Nadto skradziono stempli, znaczków pocztowych i weksli w różnych cenach, łącznej wartości około 4000 zł.

— **ZNOWU KRADZIEŻ W KOŚCIELE.** Dnia 23 bm. między godz. 11 a 12 okradziono ołtarz w kościele OO. Karmelitów. Skradziono 2 sznury pereł, 1 branzoletkę złotą, 1 sznur korali bursztynowych, 2 serca srebrne i 1 blachę srebrną ogólnej wartości 1000 zł.

— **SIERŻANT SPRZENIEWIERZYŁ 7.200 ZŁ.** Organa policyjne aresztowały niejakiego Stefana Bacciarellego, st. sierżanta z 21 pp., stacjonowanego w Warszawie, który wyjechał do Płocka z kwotą 7.200 zł po zakupy rzekomos łoniny i kwotę tę sprzeniewierzył na hulankach w Krakowie. Odstawiono go do aresztów sądowych.

— **POŻARY.** W czasie ubiegłych dni straż pożarna interwenjowała w kilku wypadkach pożarów. Na ul. św. Katarzyny w domu pod l. 3, powstał ogień w zamkniętym sklepie wytwórni bielizny Lezera. Straż pożarna drzwi wyważyła i ugasiła ogień. W drugim wypadku w domu pod l. 31, przy ul. Karmelickiej z niewiadomej przyczyny zapalił się... klozet. I tu straż ogień ugasiła. Przy ul. Grzegórzeckiej l. 94 zapalił się sufit, a przy ul. Długiej, l. 22 od tłuszczu topionego zajęły się przedmioty w kuchni.

— **MŁYNÓWKA WYSTĄPIŁA Z BRZEGÓW.** Dnią 24 bm. o godz. 3-ciej w nocy wystąpiła z brzegów Młynówka w ul. Szlak i Łobzowskiej, skutkiem zamarznięcia i zalała mieszkania w sąsiedztwie się znajdujące. Zawiadomione budownictwo miejskie wysłało robotników, którzy lód usunęli, poczem woda opadła.

— **ŚMIERĆ NA MROZIE.** Dnia 24 bm. znaleziono za rogatką bronowicką trupa nieznanego mężczyzny który prawdopodobnie poniósł śmierć skutkie zmarzniecia.

— **ZAMACH SAMOBÓJCZY NA TLE NIESNASEK RODZINNYCH.** Ubiegłej nocy targnęła się na swe życie, wypijając jodynę, 28-letnia Albina Wiktorczyk. Zawezwane Pogotowie przewiozło desperatkę do szpitala. Powodem usiłowanego samobójstwa były nieporozumienia rodzinne.

— **NIESZCZĘŚLIWY WYPADEK PRZY SANECZKACH.** Dnia 25 bm. o godz. 18-tej uległa nieszczęśliwemu wypadkowi Sara Zuckerman (lat 16) uczenica. Mianowicie podczas saneczkowania się na Krzemionkach przewróciła się i doznała wstrząsu mózgu. Zawezwane pogotowie ratunkowe odwiozło ofiarę nieszczęśliwego wypadku do mieszkania własnego przy ul. Brzozowej l. 13.

— **POPARZENIE.** Dnia 24 bm. o godz. 23 zawezwano pogotowie ratunkowe do Marji Perli (lat 40), służącej przy ul. Krakowskiej l. 13, która wskutek nieostrożnego obchodzenia się z ogniem podczas palenia w piecu poparzyła się na całem ciele.

— **ZAKŁÓCONE GODY WESELNE.** Wczoraj podczas wesela 62-letniego Stanisława Widły w domu pod l. 7 przy ul. św. Krzyża wpadł na salę syn jego i zadał ojcu nożem kilka ran w plecy. Lekarz pogotowia przewiózł staruszka do szpitala. Synem zajęła się policja.

— **NOŻOWCY PRZY „PRACY“.** Na ul. Potockiego jakiś nożowiec ugodził Władysława Sikorę nożem w plecy. Również podobnego napadu dokonali jacyś opryszki na Woli Justowskiej na 26-letniego Józefa Banacha, zadając mu nożem kilka ran w plecy i pod okiem. W obu wypadkach udzielił pierwszej pomocy lekarz pogotowia ratunkowego. — Na placu św. Ducha przyszło do awantury między dorożkarzem, a szoferem z powodów konkurencyjnych. Szofer ugodził dorożkarza nożem w plecy. Pogotowie ratunkowe przewiozło rannego dorożkarza do szpitala. — Na Krowodrzy podczas libacji zostały poranione przez szwagra tasakiem 22-letnia Anna i 15-letnia Józefa Hartlówne. Obie opatrzył lekarz pogotowia.

— **PODRZUTEK.** Dnia 24 bm. o godz. 16 znaleziono porzucone w poczekalni 3 kl. tut. dworca osob niemowlę płci męskiej około 2 miesiące liczące, które oddano do miejskiego żłóbka.

— **OKRADZIONY W HOTELU.** Szlama Kryzman zgłosił, że w nocy z 23 na 24 bm. podczas snu w hotelu Müllera skradziono mu z pod podszewki gotówkę 616 zł.

— **SKRADZIONO FUTRO.** August Samuel zam. ul. Szlak l. 39 zgłosił, że dnia 23 bm. w godzinach popołudniowych skradziono mu z niezamkniętego przedpokoju futro wartości 300 zł.

———o-§-o———

— **ZAMIAST WIEŃCA NA GRÓB NIEODŻAŁOWANEJ BŁP. LUDWIKA MARGULIESA** w pierwszą rocznicę śmierci, składają na fundusz błp. Rockowej przyjaciele i znajomi kwotę 60 zł.

Wielki pożar garbarni na Zabłociu

Wczoraj we wczesnych godzinach porannych obiegła Kraków alarmująca wiadomość o wielkim pożarze garbarni na Zabłociu. Koło godz. 7 rano robotnicy, pracujący w gabarni Maksa Sinabergera na Zabłociu, która została uruchomiona dopiero przed kilku miesiącami, zauważyli dym i płomienie, wydobywające się z hali przylegającej do kłotłowni. Po dłuższej chwili zaalarmowano oddział straży pożarnej Podgórza, która z kolei zaalarmowała straż krakowską. Natychmiast po alarmie mniej więcej koło godz. 8 oba oddziały przybyły na miejsce w sile 4 plutonów. Tymczasem ogień z błyskawiczną szybkością objął drewniane stropy, znajdujące się wewnątrz budynku częściowo ceglanego, częściowo żelazo-betonowego, dostał się do składów wełny i oliwy. Straż stanęła wobec nader ciężkiego zadania. Płomienie rozszerzały się i wydobywały na zewnątrz budynku uniemożliwiając bezpośredni dostęp — Równocześnie dachówki pękały od żaru i z hukiem spadały na ziemię, zagrażając życiu strażaków. Wobec tego nie pozostawała nic innego jak otoczywszy budynek z daleka, przez okna gasić ogniska pożaru.

Wytrwała praca straży trwała godzinę, jednakże nie mogło być mowy o szybkiem opanowaniu rozszalałego żywiołu. Dopiero skoro z hukiem runęły w dół wiązania dachu i stropy można było zlokalizować pożar i nie dopuścić go do składu skór, który częściowo calał. Fabryka przedstawia obraz zniszczenia. Do góry sterczą tylko jak opalony szkielet mury, wnętrze zaś zaściela rumowisko i zgliszcza. Praca straży była tem niebezpieczniejszą, zwlaszcza w pierwszych momentach, że chodziło o niedopuszczenie ognia do kotłów, które mogłyby wówczas wybuchnąć. Zniszczeniu uległy w czasie pożaru dwie wielkie maszyny. Akcja ratownicza, w której brał udział cały personal straży krakowskich, trwała do wieczora. Straty poniesione przez właściciela są bardzo znaczne, jednakże fabryka była ubezpieczona.

Na miejscu wypadku zjawili się prez. Rolle i wiceprez. Ostrowski. Akcją ratowniczą kierował komendant Obidowicz. W czasie pożaru policja kordonem powstrzymywała tłumy ciekawych. ——

Bezpośrednią przyczyną pożaru było zajęcie się oszalowania drewnianego przy rurach prowadzących do kotłowni.

W czasie pożaru raniony został strażak Czapla Wincenty. Mianowicie spadła mu na głowę rozpalona blacha cynkowa, wskutek czego Czapla odniósł szereg poparzeń na głowie. Opatrzyło go Pogotowie ratunkowe.

Ceny świadectw przemysłowych na rok 1927.

A. Dla przedsiębiorstw handlowych.

Kategorja		We wszystkich miejscowościach	W Warszawie	W miejscowościach klasy I.	W miejscowościach klasy II.	W miejscowościach klasy III.	W miejscowościach klasy IV.
		Złotych					
I.	Dla zakładów handlowych . .	3.600 (3.300)	—	—	—	—	—
II.	„ „ „	—	720 (664)	594 (544·50)	486 (445·50)	360 (330)	234 (214·50)
III.	„ „ „	—	144 (132)	117 (105·25)	90 (85·25)	72 (66)	45 (41·25)
IV.	„ „ „	—	54 (49·50)	45 (41·25)	36 (33·—)	27 (24·75)	18 (16·50)
Va.	„ handlu rozwoźnego	90 (82·50)	—	—	—	—	—
Vb.	„ „ obnośnego	27 (24·75)	—	—	—	—	—

B. Dla przedsiębiorstw przemysłowych.

Kategorja		We wszystkich miejscowościach	W Warszawie	W miejscowościach klasy I.	W miejscowościach klasy II.	W miejscowościach klasy III.	W miejscowościach klasy IV.
I.	. . . .	10.800 (9.900)	—	—	—	—	—
II.	. . . .	7.200 (6.600)	—	—	—	—	—
III.	. . . .	3.600 (3.300)	—	—	—	—	—
IV.	. . . .	1.080 (990)	—	—	—	—	—
V.	. . . .	360 (330)	—	—	—	—	—
VI.	. . . .	—	216 (198)	180 (165)	144 (132)	108 (99)	72 (66)
VII.	. . . .	—	108 (99)	90 (82·50)	72 (66)	54 (49·50)	36 (33)
VIII.	. . . .	—	27 (24·75)	21·60 (19·80)	18 (16·50)	10·80 (9·90)	7·20 (6·60)

C. Dla handlu jarmarcznego.

	Dla handlu hurtownego	Dla handlu detalicznego
	Złotych	
Na jarmarkach, trwających ponad 21 dni	450 (412·50)	126 (114·50)
„ „ „ „ 7 dni do 21 dni	225 (206·25)	63 (57·50)
„ „ „ „ 3 „ „ 7 „	180 (165·—)	45 (41·25)

Karty rejestracyjne na oddzielny skład 18 Zł (16·50).

D. Dla zajęć przemysłowych.

Kategorje	Oznaczenie zajęcia przemysłowego	Cena w złotych
I.	Ekspedytorzy, nie utrzymujący oddzielnych biur i pomocników handlowych, lecz trudniący się osobiście z polecenia osób trzecich cleniem w urzędach celnych towarów, wysyłanych zagranicę lub otrzymywanych z zagranicy:	
	1) Przy urzędach celnych, znajdujących się przy głównych linjach kolei żelaznych	720 (660)
	2) Przy urzędach celnych, znajdujących się przy bocznych linjach kolei żelaznych	540 (495)
	3) Przy urzędach celnych, nie położonych przy linjach kolejowych . . .	450 (412·50)
II.	a) Pośrednicy giełdowi (maklerzy):	
	1) Na giełdzie warszawskiej	720 (660)
	2) Na innych giełdach	450 (412·50)
	b) Wszelkiego rodzaju inni pośrednicy handlowi:	
	1) W Warszawie i w miejscowościach I. klasy	270 (247·50)
	2) W miejscowościach II. klasy	180 (165)
	3) W miejscowościach III. IV. klasy	54 (49.60)
III.	Inspektorzy i ajenci przedsiębiorstw ubezpieczeniowych, przewozowych, komunikacyjnych oraz instytucyj kredytowych, o ile prowadzą operacje bez utrzymania biur:	
	1) W Warszawie i w miejscowościach I. klasy	90 (82.50)
	2) W miejscowościach II. klasy	72 (66)
	3) W miejscowościach III. i IV. klasy	36 (33)
IV.	Pomocnicy podróżujący (komiwojażerowie)	180 (165)

Uwaga: W Województwie Śląskim ceny świadectw są niższe jak w tej taryfie, gdyż dolicza się tam tylko 60% a u nas 70% na rzecz Izby Handlowej szkolnictwa zawodowego i związków komunalnych.
W Kongresówce obowiązują ceny w klamrach.

Z giełdy

Giełda krakowska z 27 bm. Akcje: Bank Przemysł. 0.10—0.11, Tohan 0.24, Pharma 0.95, Zieleniewski 11.75, Trzebinia 0.25, Parowozy 0.25 Górka 17, Krakus 0.32, Chodorów 101, Chybie 4.45—4.55 Piaseck‛ 13.50.

Giełda warszawska

Warszawa 27 bm. (PAT.) **Giełda waluty.**

Dolary 8·98, sprz. 9·—. kup. 8·96.
Belgia 125·55, 125·86, 125·24.
Londyn 48·76 sprz. 43·87, kup. 43·65
N. Jork 9·—, sprz. 9·02, kup. 8·98.
Paryż 35·80, sprz. 35·89, kup. 35·71.
Praga 26·72 sprz. 26·78 kup. 26·66,
Szwajcarja 174·40, sprz. 174·83. kup. 173·97
Włochy 40·80, 40·90, 40·70.
Wiedeń 127·46, sprz. 127·78. kup. 127·14.

Papiery procentowe: 5 proc. pożyczka konwersyjna 47.50—47,25, 8 proc. pożyczka konwersyjna 96,50, pożyczka dolarowa 81,50—81,25—81,50, pożyczka kolejowa 93, Tendencja niejednolita.

Akcje: Bank Polski 85·— 86·—, 85·50. Bank Przemysłowy Lwów 0·— Bank Zw. Sp. Zar. Poznań 5·50. Puls ·—, Wild —· Cegielski 13·50, Parowozy 0·20 Zawiercie —·— Żegluga 0·— Polska nafta 0·25. Siła i Światło —·— Chmielów —·— Starachowice 2·08, Pocisk —·— Zieleniewski 12·— Żyrardów 10·50 Chodorów —·—

Giełda wiedeńska

Giełda wiedeńska z dnia 27 b. m. (PAT **Dewizy.** Amsterdam 28285, Belgrad 1247, Berlin 168·47 Bruksela 9842, Budapeszt 99— Bukareszt 370, Chrystiania —·—, Kopenhaga 188·60, Londyn 3431, Madryt 108·25, Medjolan 3186, Nowy Jork 707—, Paryż 2810 Praga 2094, Sofja 5·09, Sztokholm 18880, Warszawa, 78.23 — 78·73, Zurych 136·77 dolary 705·—, niemieckie 168·20, angielskie 34·24, jugosłowiańskie 1244, norweskie·—· polskie 78·25—79·25 rumuńskie 3·67, szwedzkie—·— szwajcarskie —·— hiszpańskie—·— czeskie 20·91, węgierskie 99·04, tureckie —·—

Akcje: Zieleniewski —·— Silesja —, Fanto 113, Gal. karpaty 875, Galicja 885, Siersza —·, Bank S.a opolski —— Bank Hip. —·, Tepege —·—

Giełda zurychska

Zurych, 27. 12 PAT. Paryż 20.47 i pół, Londyn 25.10, Nowy Jork 5.17 1/4, Belgja 71.92 i pół, Włochy 23.25, Hiszpanja 78.95, Holandja 206.82 i pół Berlin 123.20 Wiedeń 73.05, Sztokholm 138.25, Oslo 130.82 i pół Kopenhaga 137.85, Sofja 3.75, Praga 15.32, Warszawa 57.50, Budapeszt 72.47 i pół, Białogród 9.12 1/4. Ateny 6.45, Konstantynopol 2.60, Bukareszt 2.75. Helsingfors 13.03, Buenos Aires 214.

Giełda londyńska

Londyn, 27. 12 PAT. Nieczynny.

Giełda paryska

Paryż, 27. 12 PAT. Londyn 122.60 Nowy Jork 25.26, Belgja 351 1/4, Hiszpanja 385 3/4 Włochy 113 i pół, Szwajcarja 488.50, Danja 673.50, Holandja 10111, Norwegja 639 1/4, Szwecja 675.50. Praga 74.80 Rumunja 13.30, Niemcy 602.

Giełda nowojorska

Nowy Jork. 27 grudnia. (AW) Warszawa 11.75, 1 ondyn 485 1/16, Wiedeń 14 1/16—14 1/8, Praga 296 1/4 Włochy451, Belgja 13.91, Budapeszt 14 1/16,—14 1/18, Szwajcarja 19,34, Helsingfors 252, Sofja 72, Holandja 40, Oslo 25,31, Kopenhaga 26.66, Sztokholm 26,74, Hiszpanja 15.29, Bukareszt 53, Berlin 23.83 1/2, Belgrad 174 3/4, Montreal 99.92.

Śledztwo w sprawie ucieczki dwóch więźniów politycznych

z więzienia warszawskiego

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa. 27 12 (Sin) Śledztwo w sprawie ucieczki komunistów z więzienia warszawskiego (p. „wiadomości z kraju“ — Red.) toczy się w dalszym ciągu. Nie ulega żadnej wątpliwości, że ucieczka zorganizowaną była przez przyjaciół obu więźniów, a ułatwili ją pewni funkcjonarjusze więzienni, a głównie aresztowany dozorca Jan Jóźwik. Dokonana wczoraj w celi Purmana rewizja stwierdziła ponad wszelką wątpliwość, że plan ucieczki został dokładnie opracowany na długi czas przedtem. Część dozorców więziennych aresztowanych, została wypuszczona na wolność, inni zaś, co do których istnieją uzasadnione podejrzenia, że współdziałali lub ułatwiali ucieczkę, pozostają nadal w więzieniu.

Istnieją przypuszczenia, że zbiegli komuniści skierowali się ku granicy sowieckiej.

Wesoły kącik

Mayer skazany zostaje na dwa lata więzienia. Kiedy zjawia się w zakładzie karnym dla odsiedzenia kary, zapytuje go dyrektor więzień: „Może pan tu mieć zajęcie wedle wyboru. Czy chce pan kleić woreczki, splatać koszyki, czy może wiązać miotły?“ — Mayer namyśla się przez chwilę i zapytuje: „Panie dyrektorze, czy nie mógłbym w tych artykułach podróżować?“

* * *

„Czy ta wdowa jest jeszcze ciągle twoją narzeczoną?“ — „Już nie.“ — „No, to ci gratuluję serdecznie. Ładniebyś z nią wyglądał! A od kiedy nie jesteś z nią już zaręczony? — „Od dwóch miesięcy — od kiedy się z nią ożeniłem“.

* * *

„Idź! Zrób swe zadanie, Adasiu!“ — „Nie mogę, ma musiu“. — „Wszystko się może, jak się chce“. — „Tak? No to nie chcę“.

— Z POCZTY. Począwszy od 1 stycznia 1927 roku wprowadza się ruch telefoniczny między Krakowem i Bielskiem z jednej a Tatrzańską Łomnicą z drugiej strony.

Drobne ogłoszenia

Adam Zientek ur. w Zarębkach w p. Kolbuszowskim w r. 1898, unieważnia zgubioną książkę wojskową.

Praktykanta z ładnem pismem z dniem 1 stycznia 1927 przyjmie Biuro Spedycyjne Goldfluss i Ska, Gertrudy 19. — Oferty pisemne: od 10—12 przedpoł.

Panna z kilkuletnią praktyką biurową pisząca bardzo biegle na maszynie po polsku i niemiecku poszukuje posady. Zgłoszenia pod „Rutyna" do Admin. N. Dziennika.

Fachowiec z branży tekstylnej posiadający lokal frontowy obok Stradomia poszukuje spólnika-fachowca z odpowiednim kapitałem. — Zgł. pod „R. F." do Admin. N. Dz.

Fotografje retuszowane do legitymacji, paszportów 4 sztuki 2 złote wykonuje za pół godziny. Zakład artystycznych fotografji i powiększeń „Janina" Kraków, Starowiślna 21 w domu kina „Nowości"

Dywany perskie i kilimy do naprawy, przyjmuje „Dywan" Tkalnia dywanów i kilimów, Kraków-Podgórze, Kingi 9 tramwaj 3. Poleca dywany i kilimy po cenach bezkonkurencyjnych

Lampy

żarówki, żyrandole, świeczniki, oraz stalowe po niskich cenach poleca

Wytwórnia i sprzedaż lamp oraz artykułów elektro-technicznych

Elektro-Ganz
Kraków, Agnieszki 12

Dogodne warunki. PT. urzędnikom, instytutom itp., odpowiedni rabat.

Ostrzeżenie!

Ostrzega się przed udzielaniem pożyczek i zawieraniem tranzakcji z Arturem recte Aronem Lilienthalem z Jordanowa, jest bowiem przez Sąd uznany za umysłowo chorego i żaden krewny nie odpowiada. Rodzina.

Fabrykanci

cukrów, czekoladek, likierów, lemoniad itd.

chcący otrzymać pierwszorzędny produkt, używają tylko od 70 lat w całej Europie środkowej zaprowadzonych

Haensla naturalnych esencji z świeżych owoców

w Polsce bezkonkurencyjne produkty!!

HENRYK HAENSEL

fabryki olejków eterycznych esencyj, eterów, pachnideł sztuł. i barwników nietruj.

Pirna (Saks.) **Aussig** (Czechy) **Bielsko** (Polska)

Adres w Polsce:

H. HAENSEL
Bielsko na Śląsku.

ZASTĘPCY

na poszczególne powiaty jakoteż podróżujący do sprzedaży pierwszorzędnych maszyn mleczarskich i wirówek do mleka na bardzo dobrych warunkach, poszukiwani. — Reflektuje się tylko na siły pierwszorzędne. — Fachowcy mają pierwszeństwo. Listowne zgłoszenia do firmy:

M. Guttmann
w Przemyślu, Jagiellońska 6



Zamówienia na **„POTOKOL"** przyjmuje zastępca Ski Akc. „J. D. POTOKA SYNOWIE"

WINCENTY MOSZKOWSKI
Kraków, Wrzesińska 3. Tel. 2419.

Wszelkie roboty w zakres **krawieczyzny damskiej** wchodzące jak płaszcze, kostjumy, suknie wieczorowe oraz konfekcję dziecięcą dla dziewczynek i chłopców wykonuje starannie po cenach umiarkowanych

„Ognisko Pracy"

Kraków, ul. Mikołajska 9, II. piętro.

Żądajcie wyłącznie tylko

Wyrobów Waflowych — Keksów i Biszkoptów

zaopatrzonych znakiem ochronnym

i nazwiskiem **„Schramek"** z Fabryki specjal. wyrobów waflowych, keksów i biszkoptów

Bracia Schramek, Cieszyn

bo tylko te wyroby są pierwszorzędne i słyną z niedoścignionej **dobroci.**
Wystrzegajcie się naśladownictw!
Różnica gatunku jest olbrzymia!
W jakości treść i siła!



MILJONY OSÓB

używa najtrwalszych **BATERJI** do lampek elektrycznych, światowej sławy marki **„DAIMON"**

Do nabycia po znacznie zniżonych cenach

we firmie Braci Feigenbaum

Generalnych zastępców fabryki baterji i latarek elektrycznych „Daimon"

Kraków, ul. Meiselsa L. 5

BACZNOŚĆ WE FABRYCE kupuje się najtaniej!

KOSZULE MĘSKIE kolorowane zł. 4·50, z dwoma kołnierzami trwałe 6·90, zefirowe 8·50, popelinowe 12·80, białe z pik. przodem 8·90, nocne 8·50, najnowsze wzory w różnych kolorach. — Kalesony 4·20, 4·80, i t. p.

KOSZULE DAMSKIE 2·90, 3·80 4·50, nocne 7·60, 8·80; batystowe 9·30. w kolorach lub białe z kol.

Koszule kombinowe w różnych kolor. z haftem po 13·50, 14·50

Bielizna dziecinna i pościelowa.

FABRYKA BIELIZNY „PAW"
Kraków, ul. Florjańska L. 4 (w sieni).

Błędnice **niedokrwistość** usuwa działa wzmacniająco, odżywczo, podnieca apetyt, nieoceniony środek dla rekonwalescencji

Polseravallo Mra Krzysztoforskiego

Wino chinowo-żelaziste na maladze hiszpańskiej. Do nabycia we wszystkich aptekach i drogerjach — Cena za Fl. 4·25 Zł, pół 2·40. We własnym interesie żądać wyraźnie Polseravallo Mra Krzysztoforskiego. Laboratorjum chem.-farm. M. Krzysztoforski, Tarnów.

Błyszczące oczy podnoszą urok twarzy kobiecej. Fotogeniczny „Phosphorus" nadaje oczom blask promienisty i nieszkodliwość jego jest zagwarantowana Zł 7·50. Płyn do brwi „Norin" zagęszcza brwi i rzęsy, Zł 7·50. **Dr. Caspary i Ska, Gdańsk.** Oddział 100.



Leopold Hufferer
KRAKÓW Grodzka 43
Największy wybór gramofonów z tubą kuferkowych i szafkowych.

ALBUM NOWOCZESNYCH FRYZUR DAMSKICH

zawierające około 100 rozmaitych najnowszych fryzur damskich na 20 kolorowych tablicach, w dużym formacie, wszystko w ozdobnem wykonaniu, z okładką prof. Wronieckiego z Państwowej Szkoły Sztuki Zdobniczej — ukaże się końcem bież. miesiąca.

Zamówienia przyjmują wszystkie księgarnie oraz wydawcy

PAR
POLSKA AGENCJA REKLAMY FRANCISZEK KRAJNA

Poznań, Al. Marcinkowskiego L. 11.
Oddział w Krakowie, Rynek L. 34
Tel. 4710.

NERWOWI NEURASTENICY

cierpiący na drażliwość, słabość woli, brak energji, melancholję, przesyt życia, bezsenność, ból głowy, wrażliwość nerwów, śledziennicę, nerwowe zaburzenia serca i żołądka otrzymują bezpłatnie broszurę Dra Weisego „Cierpienia nerwów". **Dr. Gebhard & Co.,** Gdańsk 34.



Obcasy Gumowe „MARS"

Najtrwalsze w chodzeniu.

Żądać wszędzie!

Przedstawicielstwo:

A. BEIM I M. LEIMAN, KRAKÓW ZIELONA 9

Założone w roku 1888.

TOWARZYSTWO ESKONTOWE W TARNOWIE

Spółdzielnia z ogr. odpow.

załatwia nadal wszelkie czynności w zakres bankowości wchodzące na najkorzystniejszych warunkach a w szczególności:

przyjmuje inkasa i winkulacje zarówno miejscowe, jakoteż zamiejscowe, oraz zaliczkuje takowe, eskontuje weksle swoich członków, udziela zaliczek na towary i papiery wartościowe.

Przyjmuje wkładki oszczędnościowe, złotowe i dolarowe oraz wkłady na rachunek bieżący.

Zarząd:

Neuman Józef — **Schinagel Leopold**
Inż. Schancer Karol — **Weintraub Samuel.**

Rada Nadzorcza:

Dr. Bloch Marcin — **Dintenfass Maks**
Daar Mendel — **Durst Gabriel**
Fluhr Herman.

KILIMY-DYWANY

o artystycznych wzorach swojskich i wschodnich gotowe i na zamówienie poleca wytwórnia

„Kobierzec" Kraków, Podwale 3.

Inż. Tadeusz Leszczyński

Kraków, Grodzka 65.

Materjały elektrotechniczne, wykonywanie instalacji elektryczn. Abażury

Materjały fotogr. wywoływanie klisz, sporządzanie odbitek i powiększeń

Ważne dla sklepów, biur, banków itp.
Zabezpieczenie przed pożarem wskutek krótkiego spięcia.

Zamówienia z prowincji odwrotnie

Usuwa radykalnie

PRZEPUKLINĘ

najzastarzalszą i najniebezpieczniejszą u Pań, Panów i dzieci, po osobistem zjawieniu się pod dozorem wybitnego lekarza-specjalisty, bandażami nowego, opatentowanego wynalazku swego i prof. dra Raskai'a. — Proszę żądać prospektów darmo.

M. TILLEMANN

specjalista i wynalazca opatentowanych bandaży. KRAKÓW ul. SZLAK 38.

Redaktor naczelny Dr. W. Berkelhammer. — Red. odpow. Zygfryd Moses. — Nowa Drukarnia Dziennikowa, Kraków Orzeszkowej 7